INTERGEMEENTELIJK SAMENWERKINGSVERBAND
VOOR RUIMTELIJKE ORDENING EN SOCIO-ECONOMISCHE EXPANSIE

RONSE – BIEST

BOUW VAN EEN NIEUW ZWEMBAD

ARCHEOLOGIENOTA – 2016L179

Pede R., Buckens M., Klinkenborg S. & Cherretté B.

SOLVA-ARCHEOLOGIERAPPORT NR 73

Colofon

Project:
Ronse - Biest, bouw van een nieuw zwembad. Archeologienota (bureauonderzoek)
Projectcode – 2016L179
Projectnaam: 16-RON-BI
SOLVA Archeologierapport 73

Opdrachtgevers:
Stad Ronse
Grote Markt 12
9600 Ronse

Uitvoerder:
SOLVA
Intergemeentelijk samenwerkingsverband voor ruimtelijke ordening en socio-economische expansie
Gentsesteenweg 1B
9520 Vlierzele
Tel: 053/64 65 20

Auteurs:
Sigrid Klinkenborg (tekst, erkend archeoloog)
Marieke Buckens (tekst, kaartmateriaal)
Ruben Pede (tekst, redactie)
Bart Cherretté (redactie)

Bewaarplaats archeologisch ensemble:
Erkend onroerend erfgoeddepot SOLVA Archeologisch depot, p/a Industrielaan 25B, 9320 Erembodegem
archeologie@so-lva.be
Tel: 053/64 65 36

Wettelijk depotnummer: D/2017/12.857/24

Afbeelding voorblad: Orthofoto van het onderzoeksgebied (meest recent, Agentschap Geografische Informatie Vlaanderen).

Copyright: Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SOLVA. Alle foto's, tenzij anders vermeld: © SOLVA.

Inhoudsopgave

Samenvatting 5

1. Planmatige context 5

2. Wettelijk kader 5

3. Resultaten 5

Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek 7

1. Beschrijvend gedeelte 7

1.1. Administratieve gegevens 7

1.2. De archeologische voorkennis 9

1.3. De onderzoeksopdracht 9

1.4. Een beschrijving van de werkwijze en strategie van het vooronderzoek 20

2. Assessmentrapport 22

2.1. Methoden, technieken en criteria 22

2.2. Een beschrijving van het assessment van de vondsten 22

2.3. Een beschrijving van het assessment van de stalen 22

2.4. Conservatie-assessment 22

2.5. Assessment van de sporen 22

2.6. Assessment van het onderzochte gebied 23

2.7. Evaluatie van de onderzoeksvragen en potentieel op kennisvermeerdering, en de aard en waardering daarvan 55

2.8. Beschrijving van de kaders waarbinnen het potentieel op kennisvermeerdering geëxploiteerd moet worden 58

2.11. Bibliografie 59

3. Bijlagen 60

3.1. Plannen- of figurenlijst 60

3.2. Fotolijst 61

3.3. Lijst van de bijlagen 62

Samenvatting

1. Planmatige context

De stad Ronse wenst het sportcomplex Rosco uit te breiden met de bouw van een nieuw zwembad.

2. Wettelijk kader

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **stedenbouwkundige vergunningsaanvraag** voor de aanleg van het nieuwe zwembad. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.[1]

3. Resultaten

SOLVA voerde in opdracht van Stad Ronse het voorgeschreven archeologische (voor)onderzoek uit. Ten behoeve van het bekomen van een bekrachtigde archeologienota is een **bureauonderzoek** uitgevoerd.

Deze toont aan dat het projectgebied **een laag archeologisch potentieel** biedt.

Het gebied maakt **geen deel uit van een historische kern**. Het is minstens sinds het einde van de 18de eeuw een landelijk gebied, omgeven door enkele wegen waarlangs bewoning te situeren valt. Deze bewoning is uitsluitend langs de straatzijden (Biest, Leuzesesteenweg) te situeren en strekt zich bijgevolg niet uit tot binnen het projectgebied. Dit is grotendeels bevestigd door twee archeologische vooronderzoeken op grote delen rond het projectgebied.

De aanwezigheid van oudere (bewonings)sporen valt niet uit te sluiten. In de onmiddellijke omgeving van het projectgebied werden echter **reeds twee archeologische vooronderzoeken** uitgevoerd waarbij ten opzichte van het huidige projectgebied relatief grote delen zijn onderzocht door middel van proefsleuven. Een eerste vond plaats in 2001, ter hoogte van de huidige voetbalterreinen, aan noordelijke zijde aan het projectgebied. Het tweede onderzoek (2014-2015) is te situeren net ten zuiden van het projectgebied. Beide brachten **geen noemenswaardige archeologische sporen** aan het licht en gaven dan ook geen aanleiding tot een vervolgonderzoek. Op basis van deze resultaten

[1] Het uit te voeren archeologisch onderzoek valt onder de toepassing van het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 4 december 2015 en de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2.0 van 1 januari 2017.

kan verondersteld worden dat de mogelijke aanwezigheid van een archeologische site binnen het projectgebied klein is.

Indien er toch sporen aanwezig zouden zijn, ligt de interpretatie ervan in een **ruimtelijke context** echter moeilijk, gezien de ligging van het projectgebied. Het beslaat immers de (relatief kleine) resterende terreinen van een gebied dat verder volledig ontwikkeld is. Bovendien zullen de bouw van de sporthal Rosco, de voetbalterreinen, de parking en de algehele omgevingsaanleg een aanzienlijke impact gehad hebben op het projectgebied, dat op die moment deel uitmaakte van de werfzone.

Het projectgebied is in het verleden al gedeeltelijk verstoord door een nivellering en herprofilering van de terreinen aan noordelijke zijde enerzijds, en door de bouw van de sporthal Rosco aan oostelijke zijde anderzijds. Bovendien was er vóór de aanpalende sporthal binnen het projectgebied een voetbalterrein aanwezig. Dat de **bodemopbouw niet of slecht bewaard** is binnen het projectgebied is bovendien bevestigd door een controleboring. Deze gegevens sluiten aan bij de vastgestelde bodemopbouw in het net ten zuiden uitgevoerd proefsleuvenonderzoek (en de aanwezigheid van een voetbalterrein).

Indien er toch archeologische sporen binnen het projectgebied aanwezig zouden zijn, wat weinig waarschijnlijk is, zal de interpretatie ervan echter moeilijk zijn, gezien het beperkte ruimtelijke inzicht dat het projectgebied nog kan verschaffen. **Het betreft immers een restzone van een gebied dat reeds volledig ingericht is en waarvan bovendien reeds grote delen archeologisch zijn onderzocht zonder relevante resultaten**.

In dit licht is geen verder archeologisch (voor)onderzoek aangewezen aangezien het potentieel op kennisvermeerdering, zo er al sporen zouden aangetroffen worden, zeer gering of onbestaande is.

Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek

1. Beschrijvend gedeelte

1.1. Administratieve gegevens

Projectcode: 2016L179
Sitecode: 16-RON-BI
Wettelijk depotnummer: D/2017/12.857/24
Naam en erkenningsnummer erkende archeoloog: SOLVA OE/ERK/Archeoloog/2015/00038
Locatie:
Oost-Vlaanderen, Ronse, Biest (figuur 1-2, foto 1-2)
Bounding box: punt 1: x=94744,79; y=158638,15; punt 2: x= 94790,73; y=158579,99
Kadastrale gegevens:
Ronse 2e Afdeling, Sectie D, perceel 1055d (partim) (figuur 1)
Oppervlakte van de bodemingreep: 3097,5 m² (gebouw + minimale oppervlakte uitgraving bouwput) -3725 m² (gebouw + maximale uitgraving bouwput)
Topografische kaart: zie figuur 2
Uitvoeringstermijn: 12-15/12/2016; 01/02/2017, 9/02/2017, 15-16/02/2017 en 22,23 en 26/06/2017
Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek
Aard van het onderzoek: bureauonderzoek
Overzichtsplan verstoorde zones: Het projectgebied valt buiten de afbakening van de GGA-kaart.

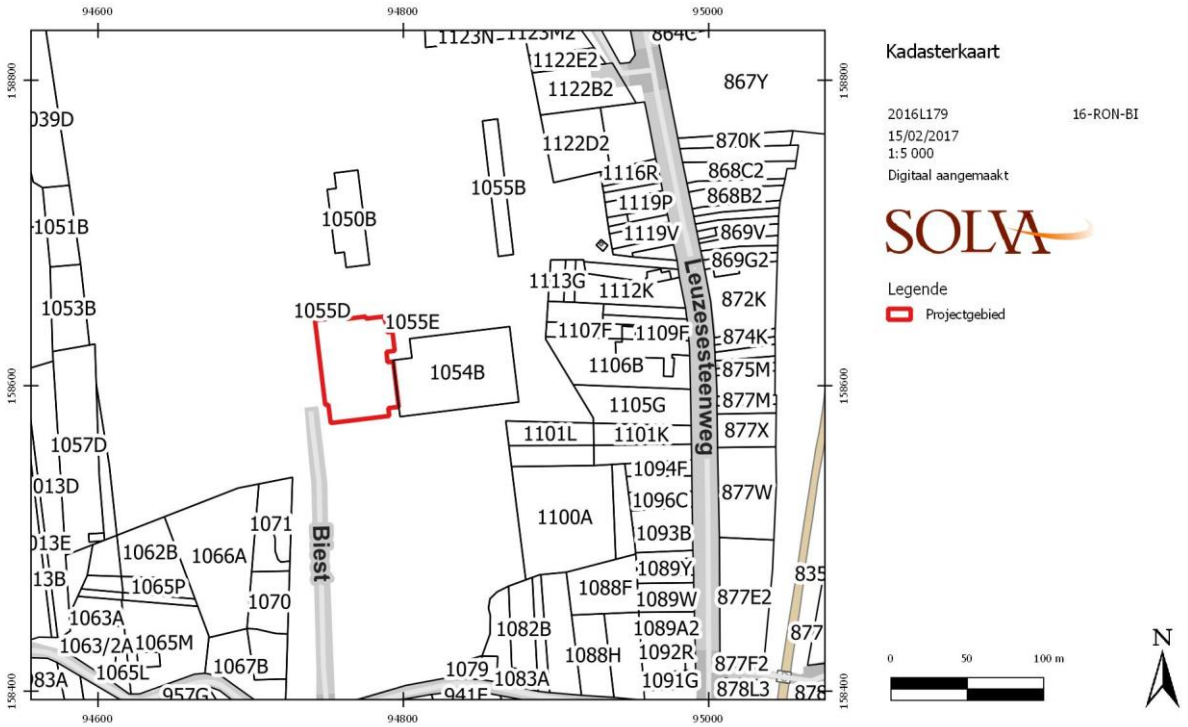

FIGUUR 1: UITTREKSEL VAN HET KADASTRAAL PLAN MET DE SITUERING VAN HET ONDERZOEKSGEBIED (AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS).

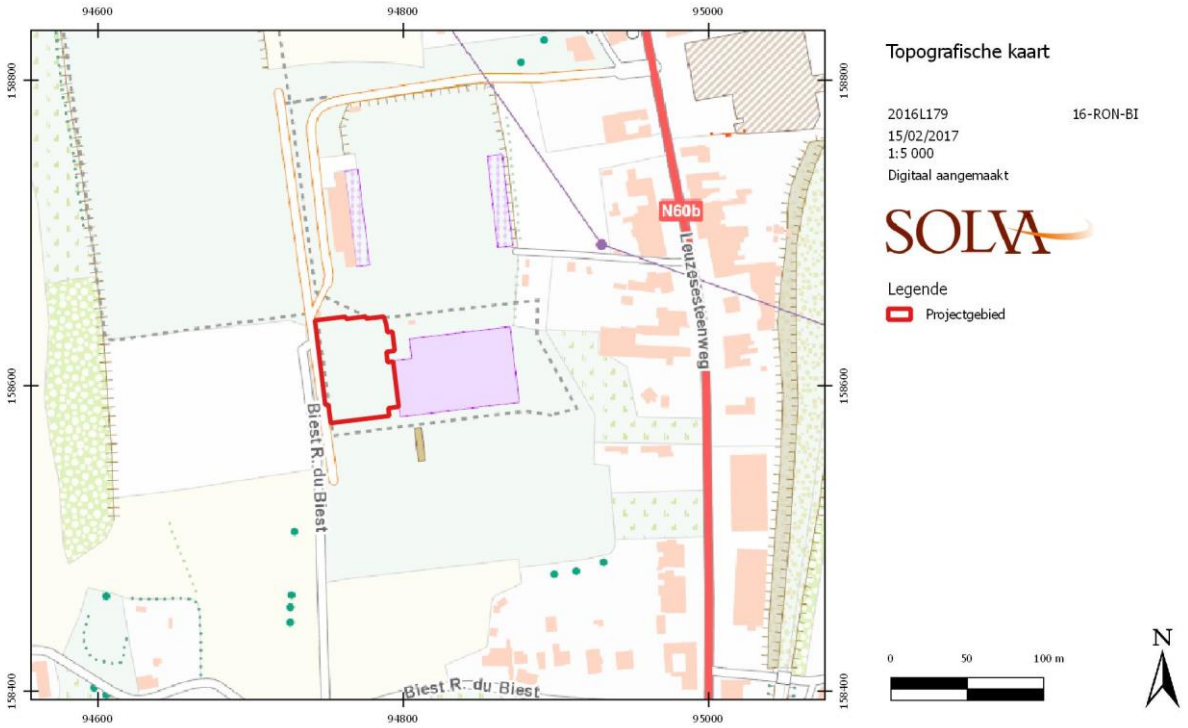

FIGUUR 2: TOPOGRAFISCHE KAART MET AANDUIDING VAN HET ONDERZOEKSGEBIED (NATIONAAL GEOGRAFISCH INSTITUUT, GERAADPLEEGD VIA WMS).

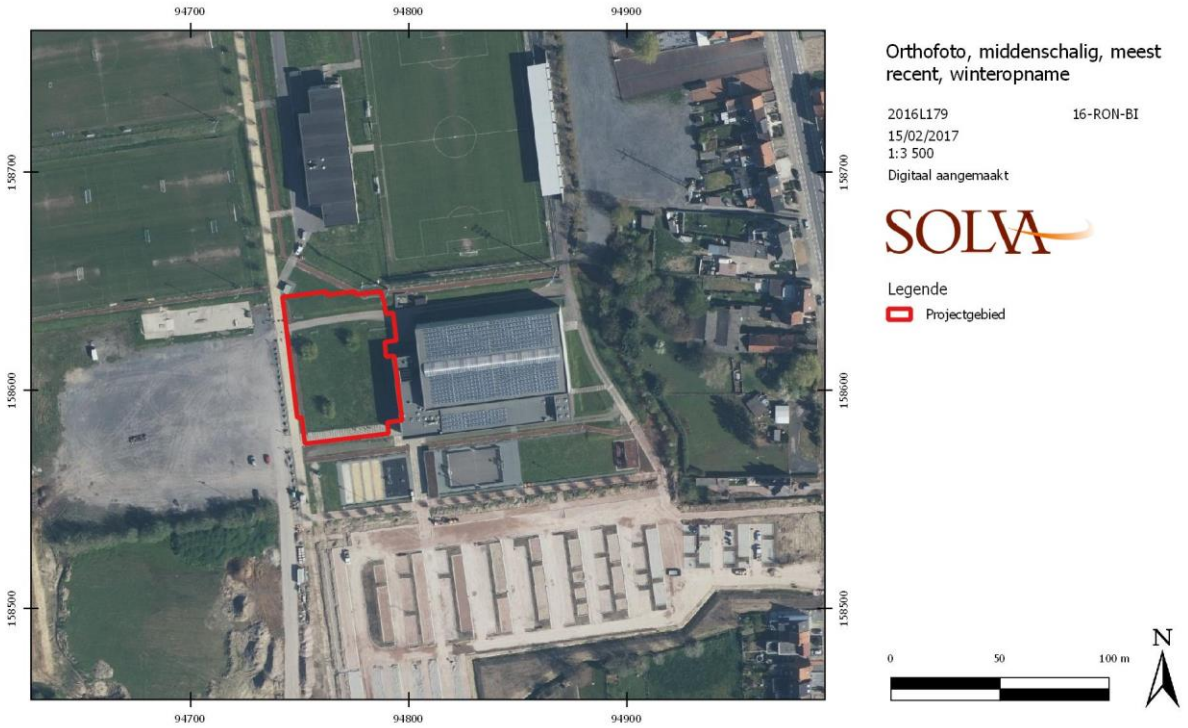

FOTO 1: LUCHTOPNAME VAN HET ONDERZOEKSGEBIED (AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS).

FOTO 2: FOTO VAN DE BESTAANDE SITUATIE. ZICHT VANUIT ZUIDELIJKE ZIJDE OP DE SPORTHAL, MET AAN OOSTELIJKE ZIJDE HET BUITENSPEELPLEIN EN OP DE VOORGROND EEN WANDELPAD. (©SOLVA, FOTO GENOMEN OP 24/07/2016).

1.2. De archeologische voorkennis

Er zijn **geen archeologische sites of vondsten bekend** in de Centraal Archeologische Inventaris op het projectgebied. Wel zijn enkele sites gekend in de onmiddellijke omgeving (zie hoofdstuk 2.6.3).

1.3. De onderzoeksopdracht

1.3.1. Vraagstelling:

Het bureauonderzoek ten behoeve van de vergunningsaanvraag voor de werken heeft tot doel om op basis van bestaande bronnen informatie te verzamelen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site op het terrein, de karakteristieken en bewaringstoestand ervan, de relatie met het landschap, de waarde ervan en de wijze waarop met het terrein moet omgegaan worden bij de geplande bodemingrepen. Volgende **onderzoeksvragen** worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek van het terrein?
- Welke gebruiksevolutie kende het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische

site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?
- Wat is de aard en waardering van het kennispotentieel?
- Is er verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?

1.3.2. De randvoorwaarden:

Niet van toepassing

1.3.3. Beschrijving van de geplande werken:

Bestaande toestand

Het projectgebied beslaat de **resterende terreinen van een gebied dat verder volledig ontwikkeld** is (zie syntheseplan: figuur 19). Het projectgebied is momenteel een niet-bebouwde zone net ten oosten van de bestaande sporthal, met onder meer een gazon, enkele lage struiken en een terras. In de huidige toestand is het duidelijk dat in het verleden reeds enkele wijzigingen op het terrein hebben plaatsgevonden. Er zijn merkbare hoogteverschillen aanwezig in het maaiveld. De rondom reeds uitgevoerde werkzaamheden hebben ongetwijfeld voor een impact op het terrein gezorgd. Aan noordelijke zijde vond immers een nivellering en herprofilering plaats, in functie van de aanleg van enkele voetbal(oefen)terreinen. Aan oostelijke zijde werd in 2006 een nieuwe sporthal gebouwd. Bij de hiermee gepaard gaande werfinrichting en latere omgevingsaanleg (wandelpaden, buitenspeelplein, skatepark, fietsenstalling, basketbalveld…) werd ook het projectgebied opgenomen.

Beschrijving van de werken (figuur 3-11)[2]

Stad Ronse wenst op het projectgebied een nieuw zwembad te bouwen, aansluitend aan zuidwestelijke zijde op de bestaande sporthal Rosco. De **volledige nieuwbouw** zal een oppervlakte hebben van **2679 m²**. Om dit te realiseren wordt een **grote bouwput** uitgegraven, met een buffer van 2 tot 5 m ten opzichte van de contouren van de nieuwbouw (figuur 3). Omdat de omvang van deze buffer (tussen 2 en 5 m) plaatsafhankelijk zal zijn, gaan we uit van de maximale oppervlakte van **3725 m²** (dus met integrale buffer van 5 m). In werkelijkheid zal de oppervlakte ergens tussen 3725 m² (5 m buffer) en 3097 m² (2 m buffer) liggen.

Voor de beschrijving van de geplande uitgravingen delen we deze op in een grote bouwput en daarbinnen een kleinere en diepere bouwput (figuur 3).

De geplande diepte van de grote bouwput varieert van een maximale diepte van 26,48 m TAW aan zuidelijke zijde (= ca. 55 cm onder het huidige maaiveld) tot een maximale diepte van 27,64 m TAW aan noordelijke zijde (= ca. 30 cm onder het huidige maaiveld). De uitgraving gebeurt tot het niveau van de randbalk van de fundering (figuur 4). In deze bouwput situeert zich de gelijkvloerse verdieping (voor een concrete indeling hiervan zie figuur 6).

---

[2] In bijlage is een gedetailleerde versie van de plannen van het nieuwe zwembad te vinden. Figuur 4-11 (zie ook bijlage) geven een gedetailleerd beeld van het ontwerp. **Vanwege de complexiteit van deze plannen is een schematische versie gemaakt met een nadruk op de geplande bodemingrepen (uitgraving bouwputten): figuur 3.**

Binnen deze grote bouwput wordt in het noordelijke deel een **kleinere en diepere bouwput** met een oppervlakte van ca. **1337 m²** uitgegraven (figuur 3). Hier is het eigenlijke zwembad en de bijhorende technische ruimtes voorzien, samen met een tribune, een berging en een 'engelse cour' (voor een concrete indeling van dit kelderniveau zie figuur 7). Deze kleinere bouwput kan op basis van de geplande diepte onderverdeeld worden in drie delen (figuur 3). Het westelijke gedeelte (figuur 3:1) heeft een oppervlakte van ca. 559 m² en een maximale diepte van 24,98 m TAW (= onderzijde fundering) of ongeveer 2,5 m onder het huidige maaiveld. Het zuidoostelijke deel (figuur 3:2) heeft een oppervlakte van ca. 418 m² en een maximale diepte van 22,77 m TAW (= ca. 4,7 m onder het huidige maaiveld). Het noordoostelijke deel tenslotte (figuur 3:3) heeft een oppervlakte van 360 m² en een maximale diepte van 21,93 m TAW. Dit komt overeen met een diepte van ca. 5,5 m onder het huidige loopniveau. De uitgraving binnen deze drie delen gebeurt telkens tot het niveau van de betonplaat van de fundering (figuur 5).

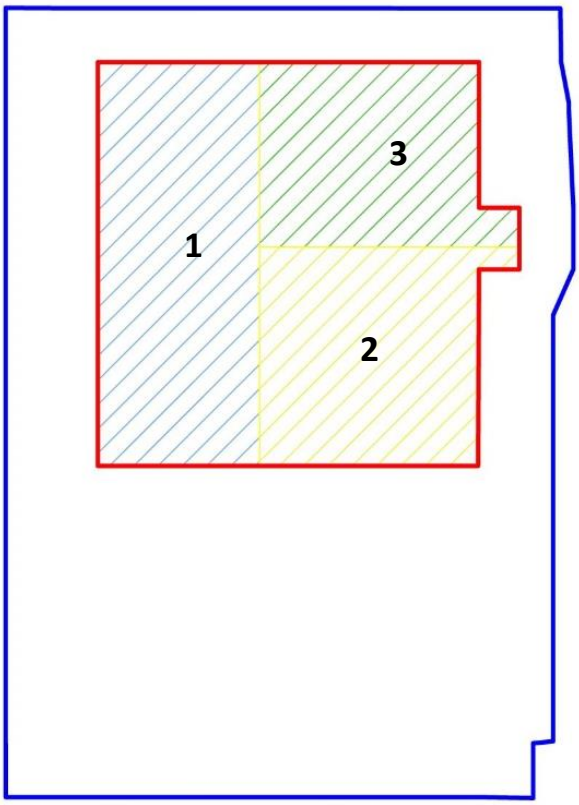

FIGUUR 3: SCHEMATISCHE VOORSTELLING VAN DE BOUWPUTTEN: DE GROTE BOUWPUT (BLAUWE OMLIJNING) MET DAARBINNEN DE KLEINER EN DIEPERE BOUWPUT (RODE OMLIJNING), OPGEDEELD IN 3 ZONES.

Figuren 4 en 5 tonen een typeprofiel van de **funderingsopbouw** op het gelijkvloerse niveau (grote bouwput) en op het kelderniveau (kleine bouwput). Het kelderniveau wordt gebouwd op een betonplaat van 35 cm met daaronder een zuiveringsbeton van 5 cm (figuur 5). De vloerplaat van het gelijkvloers is 35+5 cm dik. Hier bovenop komt de vloerbedekking die in totaal 20 cm bedraagt (figuur 4).

Om de stabiliteit van het gebouw te garanderen zullen onder de betonvloerplaten (kelder en gelijkvloers) **funderingspalen** worden voorzien (figuur 4 en 5). Deze gaan tot een diepte van ca. 14 m ten opzichte van het maaiveld en hebben een diameter van ca. 60 cm. Onder de kleine bouwput (kelderniveau) zullen 115 funderingspalen de constructie ondersteunen. Een bijkomend aantal van 76 palen zal de overige (gelijkvloerse) delen van het complex dragen. De palen hebben een diameter van 60 cm en een lengte van 13 m.

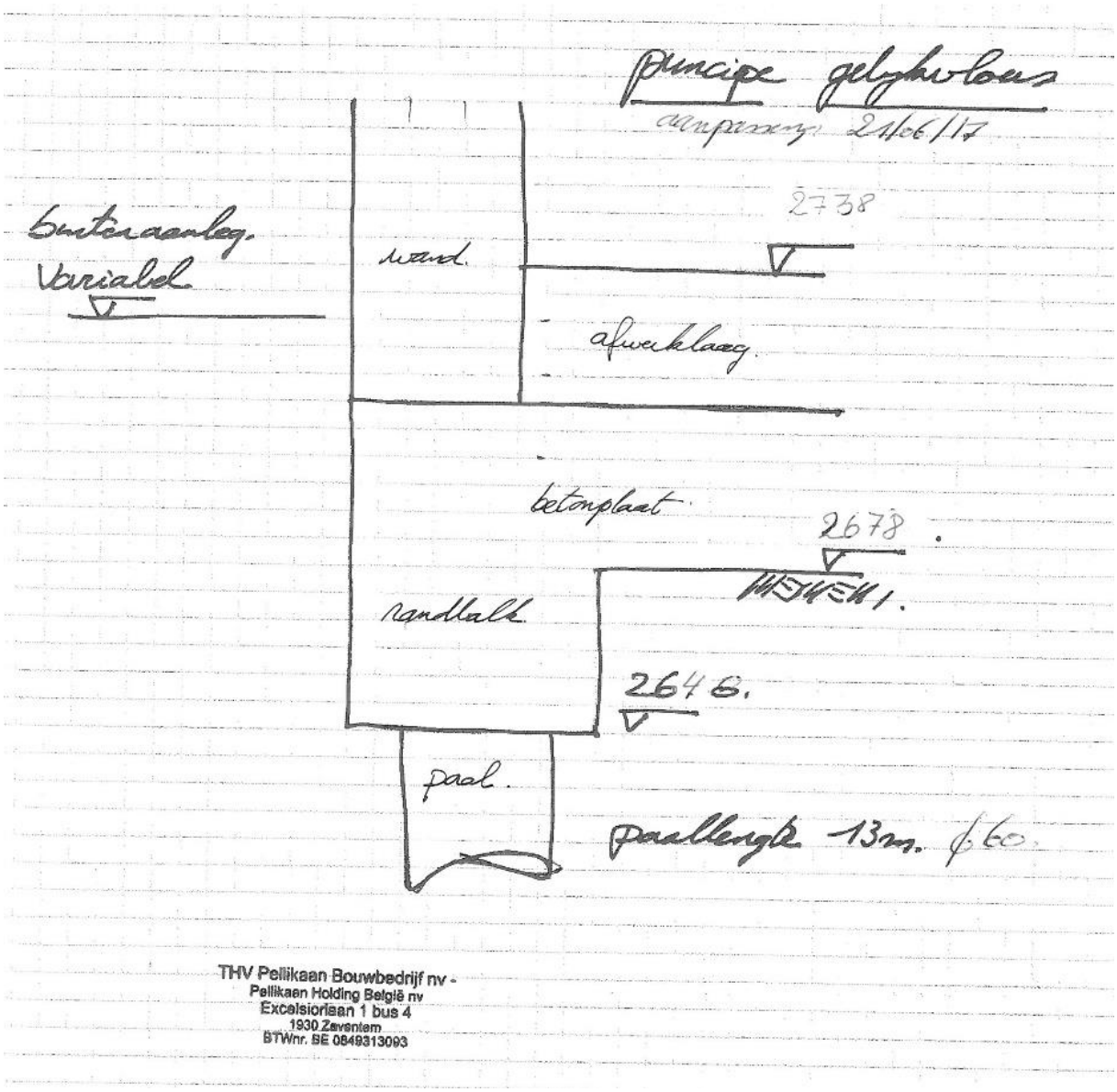

FIGUUR 4: TYPEPROFIEL FUNDERINGSOPBOUW OP NIVEAU GELIJKVLOERS. DE TAW HOOGTES (RANDBALK 26,46 M TAW) CORRESPONDEREN MET DE UITGRAVING VAN DE GROTE BOUWPUT (BRON: PELLIKAAN).

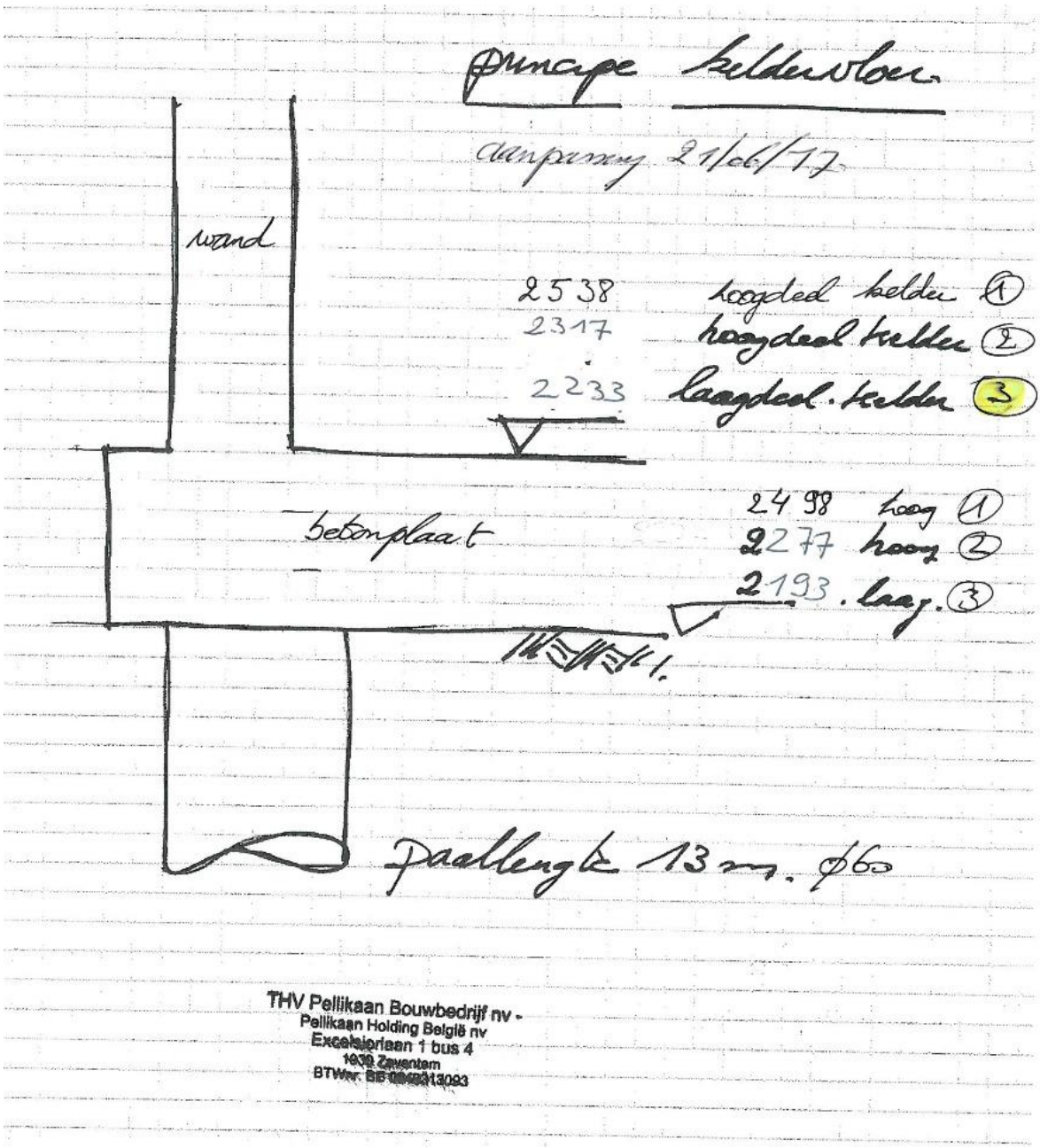

FIGUUR 5: TYPEPROFIEL FUNDERINGSOPBOUW OP NIVEAU KELDER. DE TAW HOOGTES (BETONPLAAT) CORRESPONDEREN MET DE UITGRAVING VAN DE VERSCHILLENDE DELEN VAN DE KLEINERE BOUWPUT (BRON: PELLIKAAN).

Figuur 11 geeft een overzicht van de ontwerpplannen wat de **nutsleidingen** betreft. Deze bevinden zich binnen de maximale contouren van de grote bouwput. Langs de noordoostelijke zijde van het nieuwe zwembad is een zone (ca. 63 m²) voor enkele water- en bufferputten gepland, gekoppeld aan de RWA-voorzieningen. Verder zijn DWA- en RWA-afvoeren vanuit de nieuwbouw aanwezig. Deze bevinden zich onder de betonvloer van de nieuwbouw en sluiten uiteindelijk aan op de bestaande rioleringen die zich reeds rond het projectgebied bevinden.

Gezien hun aard (beperkte oppervlakte putten en diameter 110-160 mm bij de afvoeren) gaat het bij deze nutsinfrastructuur slechts om beperkte en plaatselijke verstoringen.

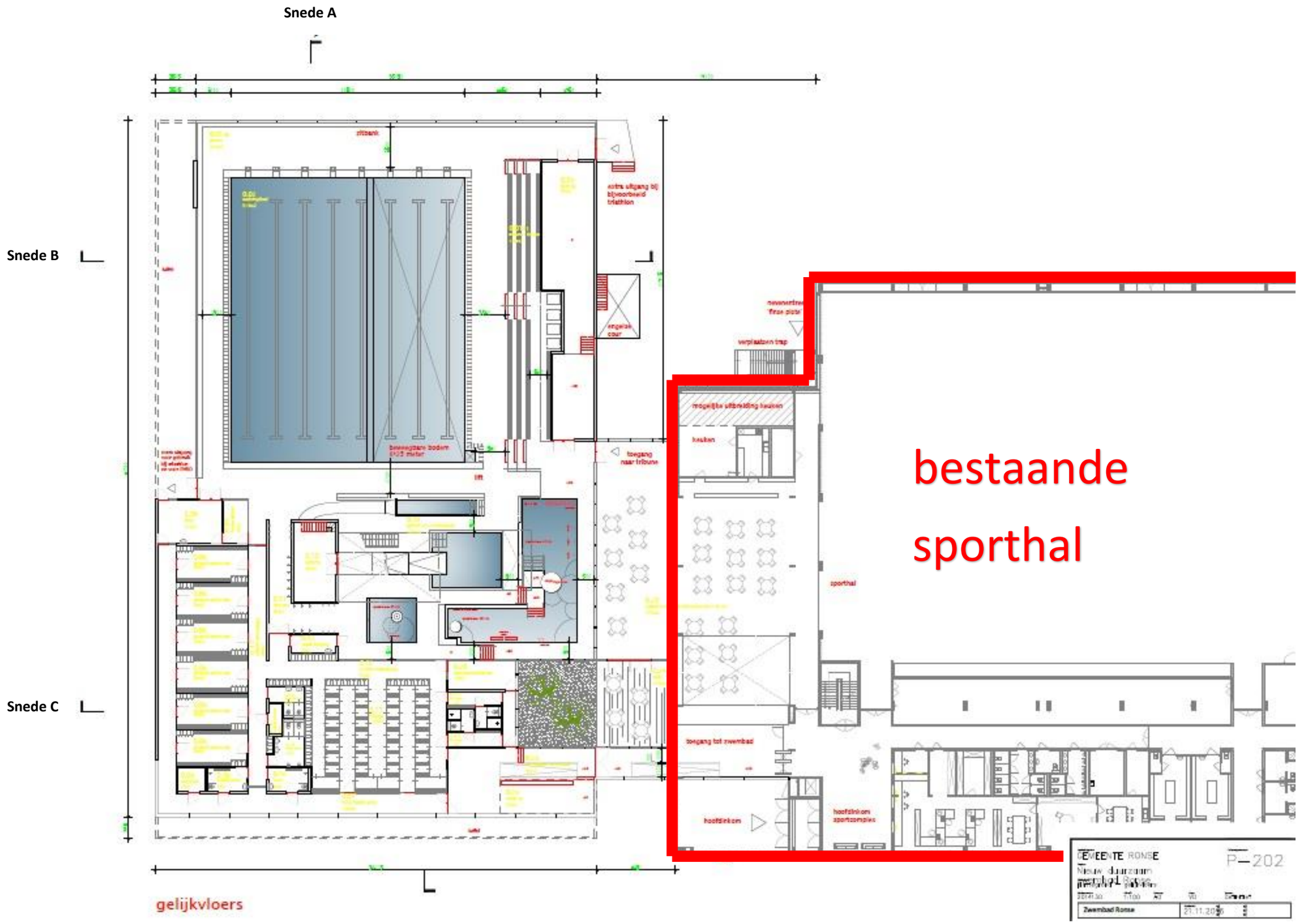

FIGUUR 6: ONTWERPPLAN ZWEMBAD GELIJKVLOERS (BRON: PELLIKAAN).

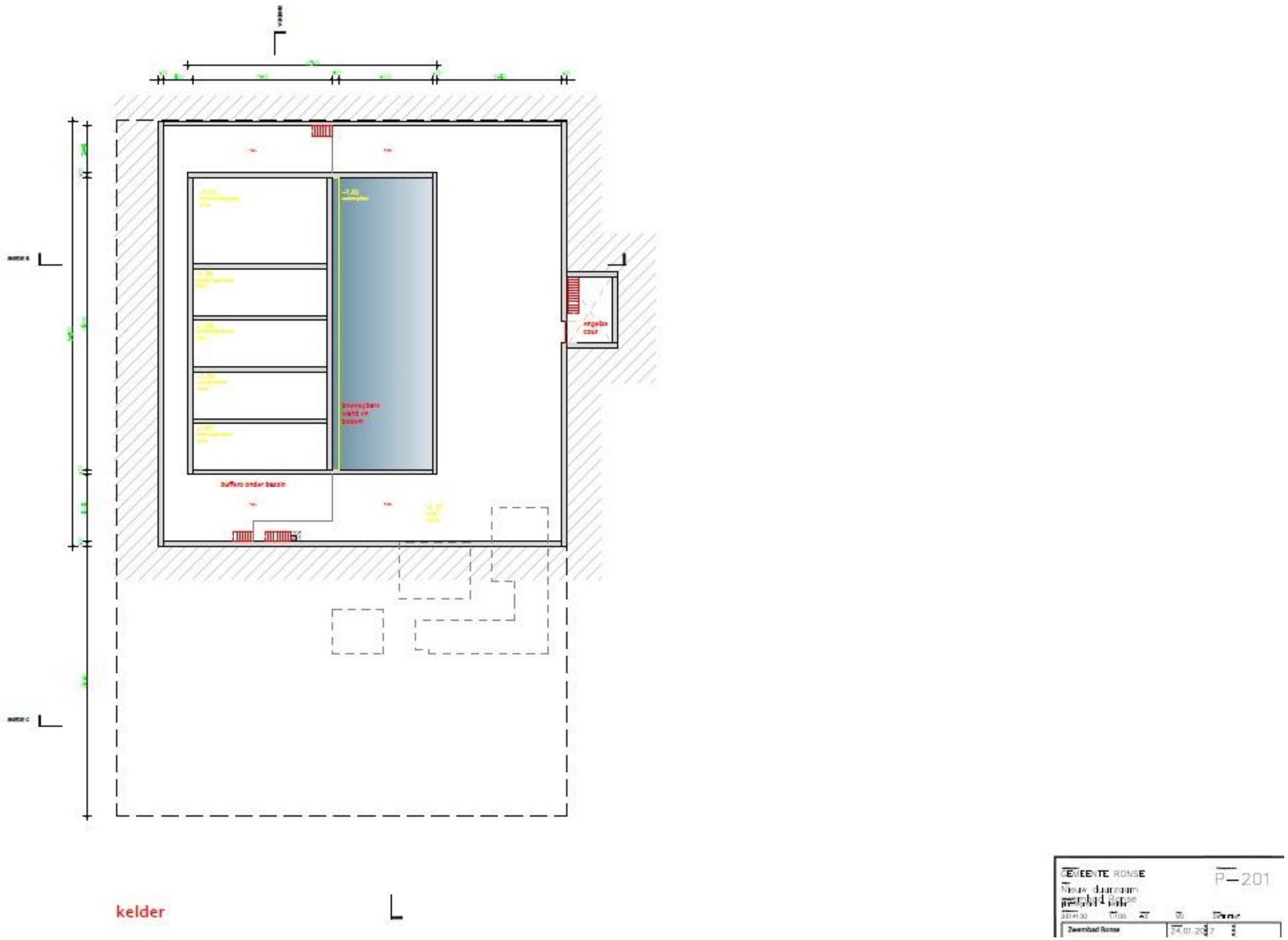

FIGUUR 7: ONTWERPPLAN ZWEMBAD KELDER (BRON: PELLIKAAN).

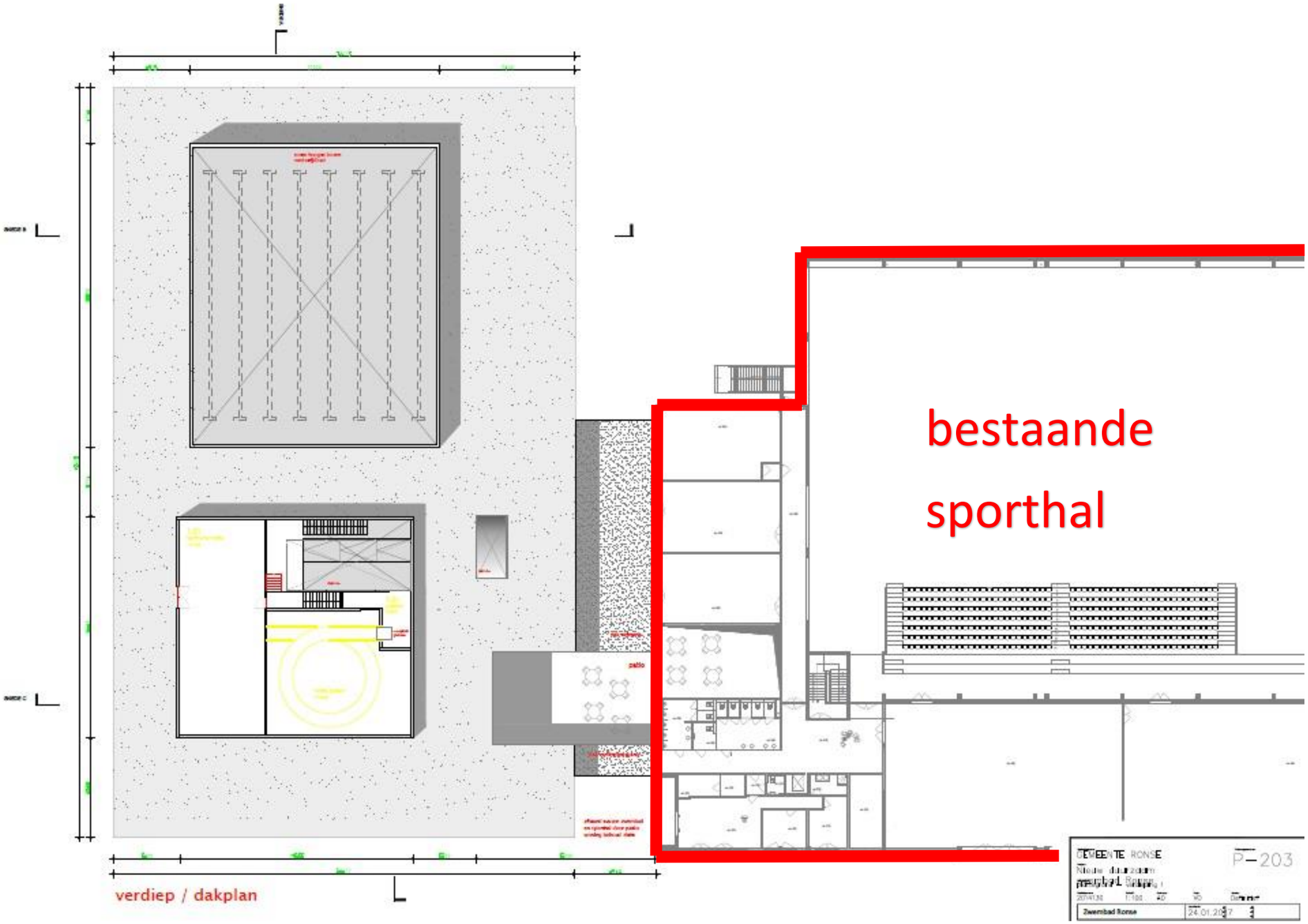

FIGUUR 8: ONTWERPPLAN ZWEMBAD VERDIEP/DAKPLAN (BRON: PELLIKAAN).

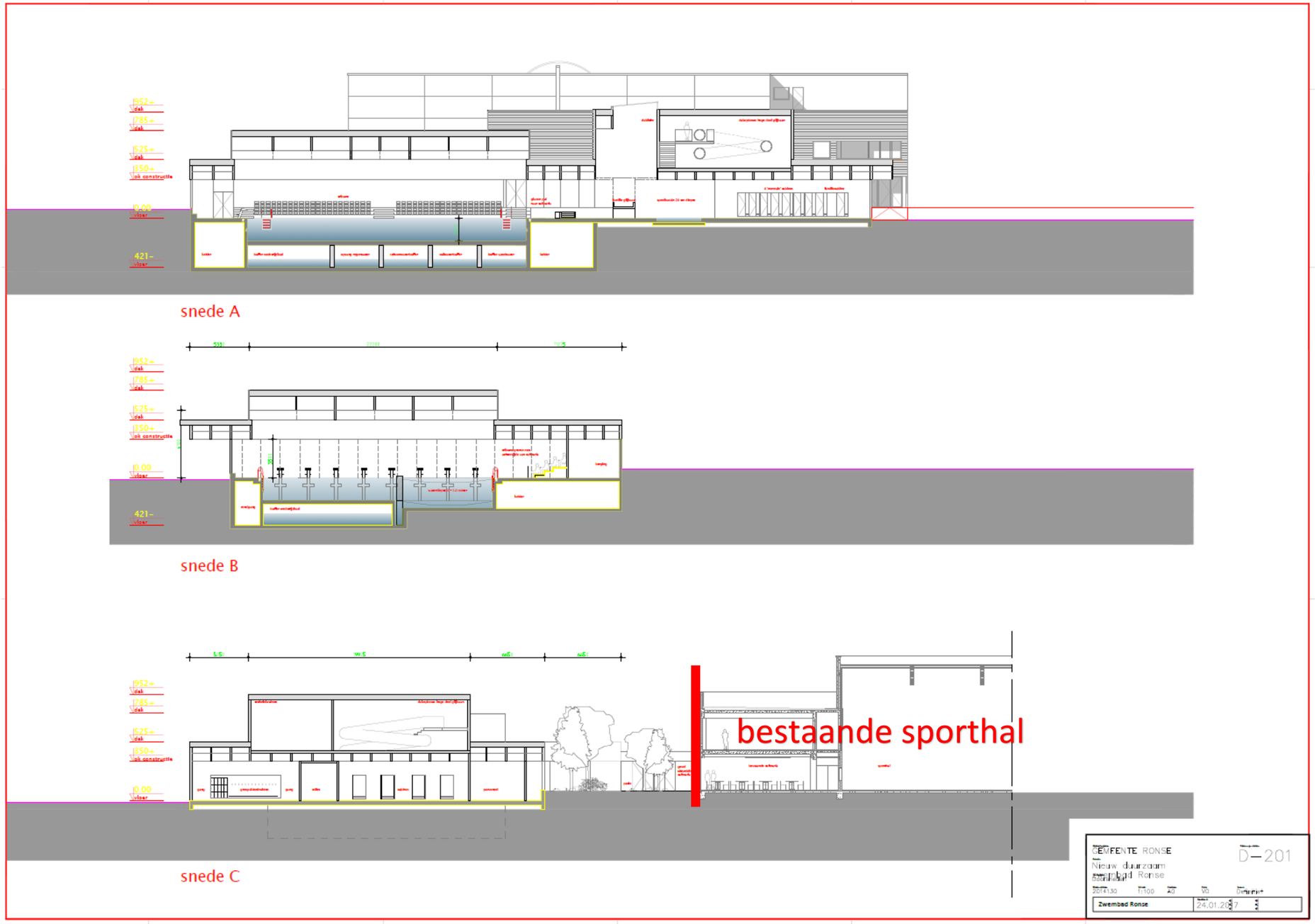

FIGUUR 9: DOORSNEDES ZWEMBAD, VOOR DE LOCALISERING VAN DE SNEDES ZIE FIGUUR 4 (BRON: PELLIKAAN).

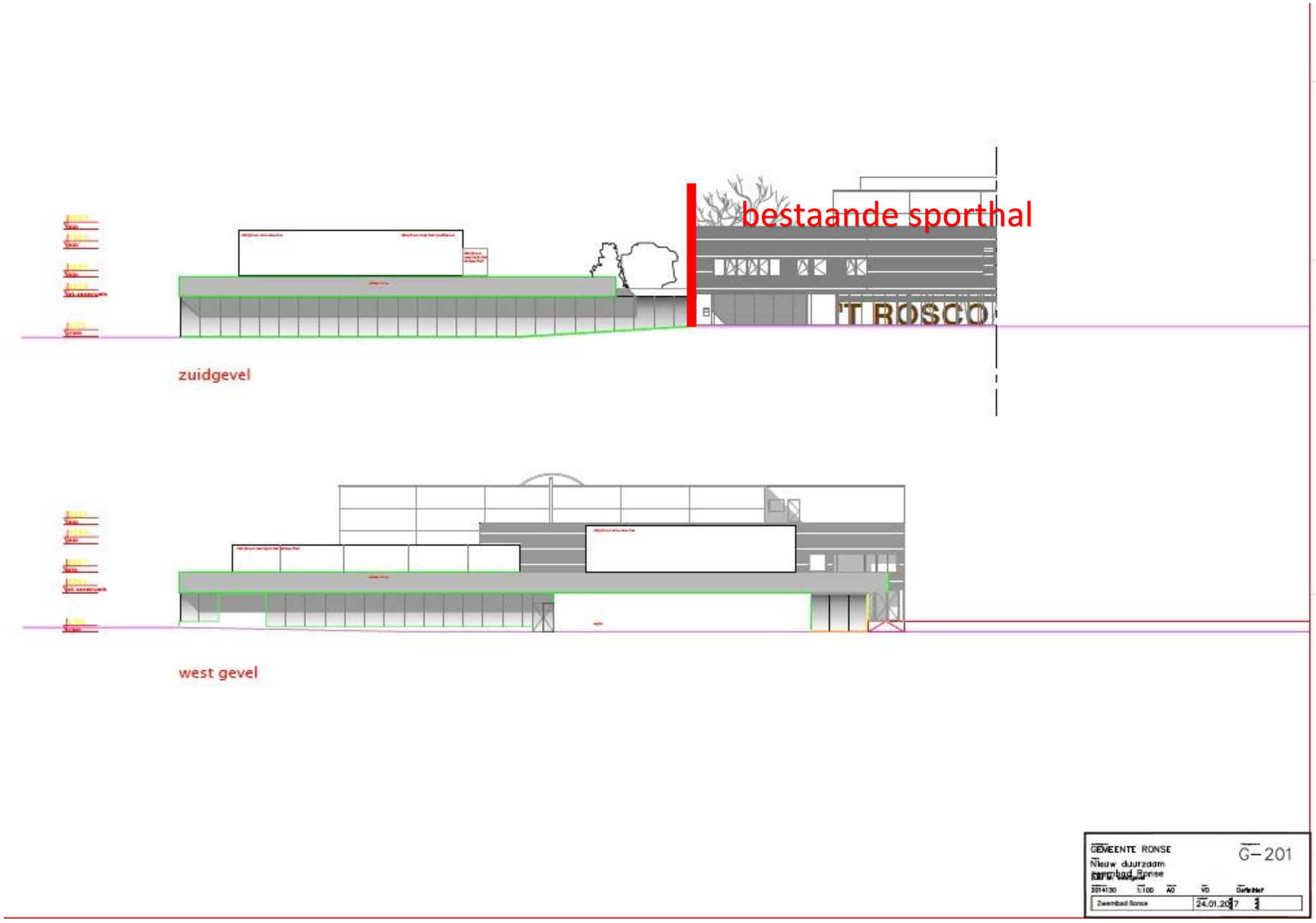

FIGUUR 10: ONTWERPPLAN ZWEMBAD ZUID- EN WESTGEVEL (BRON: PELLIKAAN).

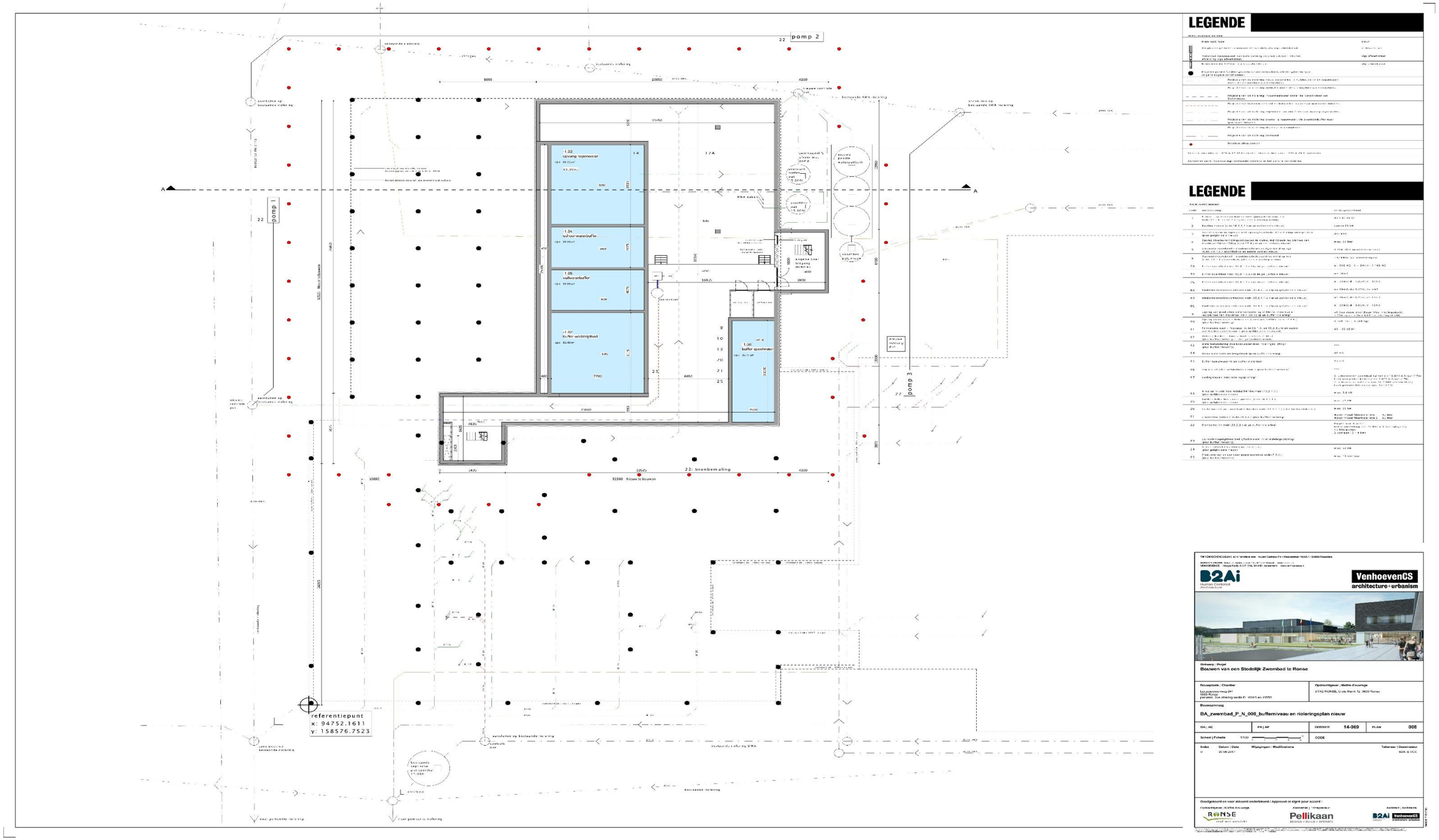

FIGUUR 11: ONTWERPPLAN KELDERNIVEAU MET NUTSLEIDINGEN EN BUFFER- EN WATERPUTTEN (BRON: PELLIKAAN).

Samenvattend:

Samenvattend kan gesteld worden dat er een **aanzienlijke en in sommige delen quasi maximale verstoring van de bodem** van het projectgebied zal plaatsvinden. Over het volledige projectgebied is een **grote bouwput** voorzien met een diepte van 30 tot 55 cm onder het huidige loopniveau en een maximale oppervlakte van 3725 m² en minimale oppervlakte van 3097 m². Binnen deze bouwput bevindt zich een tweede, **kleinere bouwput** (met het eigenlijke zwembad), met een diepte variërend van 2,5 m tot 5,5 m onder het huidige loopniveau en een oppervlakte van 1337 m². Het ontwerp voorziet tevens in **funderingspalen** om de structuur te ondersteunen. In totaal betreft het 191 palen met een diameter van 60 cm. Deze zullen voor een plaatselijke verstoring van de bodem zorgen.

1.4. Een beschrijving van de werkwijze en strategie van het vooronderzoek

1.4.1. Motivering van de onderzoeksstrategie, -methoden en -technieken:

-Strategie
In deze nota wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd **voor een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden**. Dit type onderzoek heeft als bijkomend doel de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied te kennen. Daarvoor wordt bijzondere aandacht besteed aan de relevante ecologische en aardkundige gegevens en bronnen.

Dit bureauonderzoek moet uiteindelijk leiden tot een gemotiveerd advies of, en welke, maatregelen van verder vooronderzoek (met of zonder ingreep in de bodem) op het projectgebied noodzakelijk zijn.

-Methoden en technieken
Daartoe is enerzijds landschappelijk, historisch en archeologisch bronnen- en online beschikbaar gegeorefereerd kaartenmateriaal geconsulteerd en zijn eventuele (recente) verstoringen binnen het projectgebied geïnventariseerd, met het oog op het opstellen van een archeologisch verwachtingspatroon. Anderzijds is de impact van de werken op de ondergrond geëvalueerd. Deze impact werd afgewogen ten aanzien van het te veronderstellen verwachtingspatroon, op basis waarvan uiteindelijk een gemotiveerd advies kan opgesteld worden.

1.4.2. Organisatie van het vooronderzoek:

Alle hieronder vernoemde bronnen zijn geconsulteerd door de erkende archeoloog, Ruben Pede en Sigrid Klinkenborg. Opmaak van de figuren en de georeferentie geschiedde door Marieke Buckens. Inhoudelijke afwegingen en keuzes zijn in overleg geschied tussen Ruben Pede, Sigrid Klinkenborg en Bart Cherretté.

1.4.3. Gebruikte materiaal en technische specificaties, en motivering van de selectie van bronnenmateriaal:

Tijdens het bureauonderzoek is een analyse gemaakt van de **bodemsoorten**. Daarnaast werd onderzocht waar mogelijk afgedekte bodems en/of resten uit de prehistorie of jongere periodes kunnen verwacht worden. De aardkundige gegevens werden online geraadpleegd www.dov.vlaanderen en www.geopunt.be en ingeladen in een GIS-omgeving.

Het belangrijkste beschikbare **historisch kaartmateriaal** werd geraadpleegd vooral om de grondgebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Deze informatie uit het historische kaartmateriaal kan een impact hebben op de kwaliteit van het eventueel oudere bodemarchief. Het historisch kaartmateriaal is gegeorefereerd geraadpleegd via het geoportaal van het agentschap Onroerend Erfgoed, www.cartesius.be, www.gisoost.be en http://mapire.eu/ en ingeladen in een GIS-omgeving.

Voor het archeologisch kader werd de **Centrale Archeologische Inventaris** (CAI) geraadpleegd, alsook de beschikbare literaire bronnen.

De **bouwplannen** zijn door de stad Ronse ter beschikking gesteld.

Het terrein werd tijdens dit bureauonderzoek ook bezocht, waarbij aanvullend ook **controleboringen** zijn uitgevoerd.

Alle gegevens werden hierna samengebundeld in voorliggende archeologienota.

1.4.4. Beschrijving en motivering van afwijkende methodiek en van bijstellingen van de oorspronkelijke strategie:

Niet van toepassing

1.4.5. Inbreng van specialisten:

Niet van toepassing

1.4.6. Omschrijving van de algemene wetenschappelijke advisering door externen:

Niet van toepassing

2. Assessmentrapport

2.1. Methoden, technieken en criteria

Het assessmentrapport omvat alle informatie afkomstig uit het **bureauonderzoek**: dit zijn al de relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal en bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Vanuit deze assessment van het plangebied moet een goede motivering mogelijk zijn over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen maatregelen.

Een waardevol assessment van het archeologisch potentieel van een projectgebied op basis van een bureauonderzoek is enkel mogelijk indien de bronnen voldoende en afdoende relevante gegevens opleveren om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Bij afwezigheid of onvoldoende data zijn bijkomende maatregelen nodig om tot een correcte inschatting voor het projectgebied te komen.

2.2. Een beschrijving van het assessment van de vondsten

Niet van toepassing.

2.3. Een beschrijving van het assessment van de stalen

Niet van toepassing.

2.4. Conservatie-assessment

Alle gegenereerde data die in het kader van deze archeologienota tot stand komen, worden door SOLVA digitaal bewaard op een centrale server die dagelijks “in-huis” wordt geback-upt en off-site wordt gekopieerd. Alle gegenereerde data en rapporten zijn geïntegreerd in de SOLVA-Archeologiedatabank raadpleegbaar. Een conservatie-assessment voor vondsten of stalen is bij dit bureauonderzoek niet van toepassing.

2.5. Assessment van de sporen

Niet van toepassing.

2.6. Assessment van het onderzochte gebied

2.6.1. Een tekstuele beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied (aardkundige en hydrografische situering, grondgebruik, fysisch-geografische gegevens, geraadpleegde bronnen)

Algemene landschappelijke en planmatige situering

Ronse is gelegen in het uiterste zuiden van de provincie Oost-Vlaanderen op de grens met Henegouwen. Als stad grenst Ronse in het noorden aan Kluisbergen en Maarkedal, en in het zuiden aan Mont-de-l'Enclus, Frasnes-les-Anvaing en Ellezelles. De streek bevindt zich tussen de Schelde- en Dendervallei en behoort tot de ecoregio van de zuidwestelijke heuvelzone, meer bepaald het Zuid-Vlaams lemig heuveldistrict (figuur 12). De stad ligt zich aan de zuidelijke voet van enkele belangrijke getuigenheuvels van de Vlaamse Ardennen (Kluisberg, Hotond, Trieu, Muziekberg, …) die overlopen in het heuvellandschap van Henegouwen (Pays des Collines).

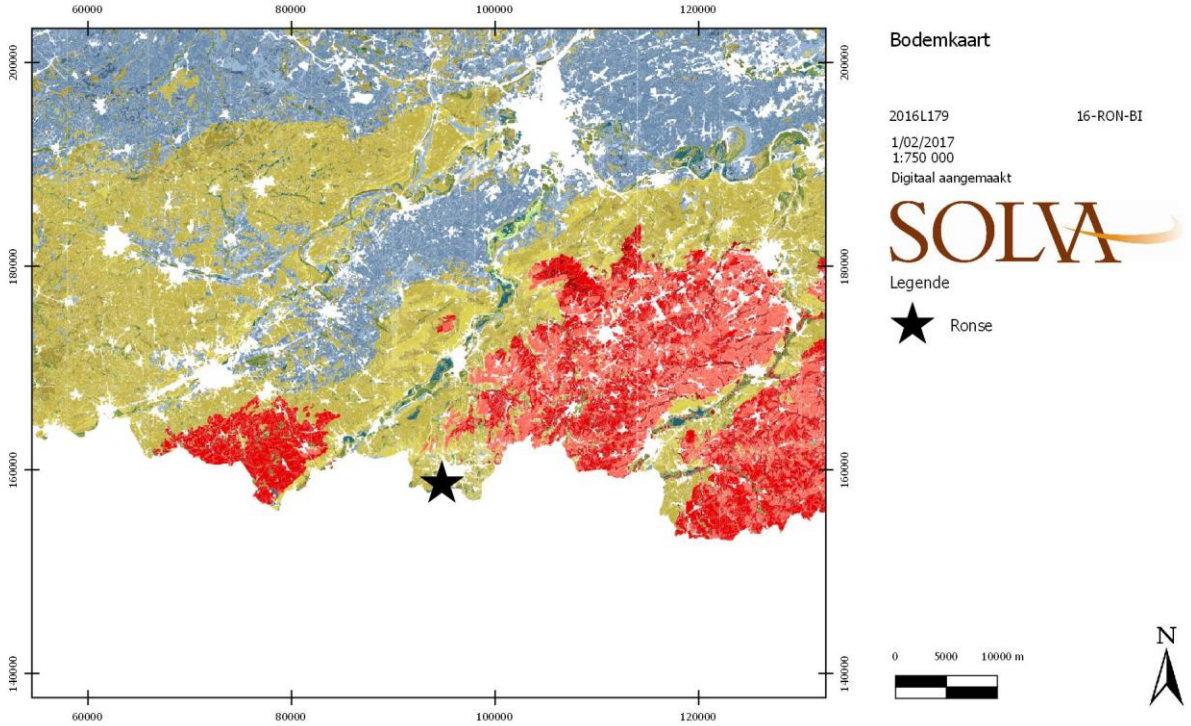

FIGUUR 12: SITUERING VAN RONSE OP DE BODEMKAART (AANGEGEVEN MET STER). GEEL: ZANDLEEMSTREEK, ROOD: LEEMSTREEK, BLAUW: ZANDSTREEK. (AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS).

Het **onderzoeksgebied** zelf ligt ten zuidwesten van het stadscentrum (figuur 13) en wordt omsloten door de Leuzesesteenweg in het oosten, de Biest in het zuiden en de huidige voetbalterreinen ten noorden. Het betreft een **uitbreiding in westelijke richting van het bestaande sportgebouw Rosco**. Het gebied zelf is gelegen op een verhevenheid tussen twee beken: in het noorden de Molenbeek en in het zuiden de Fausse Rone.

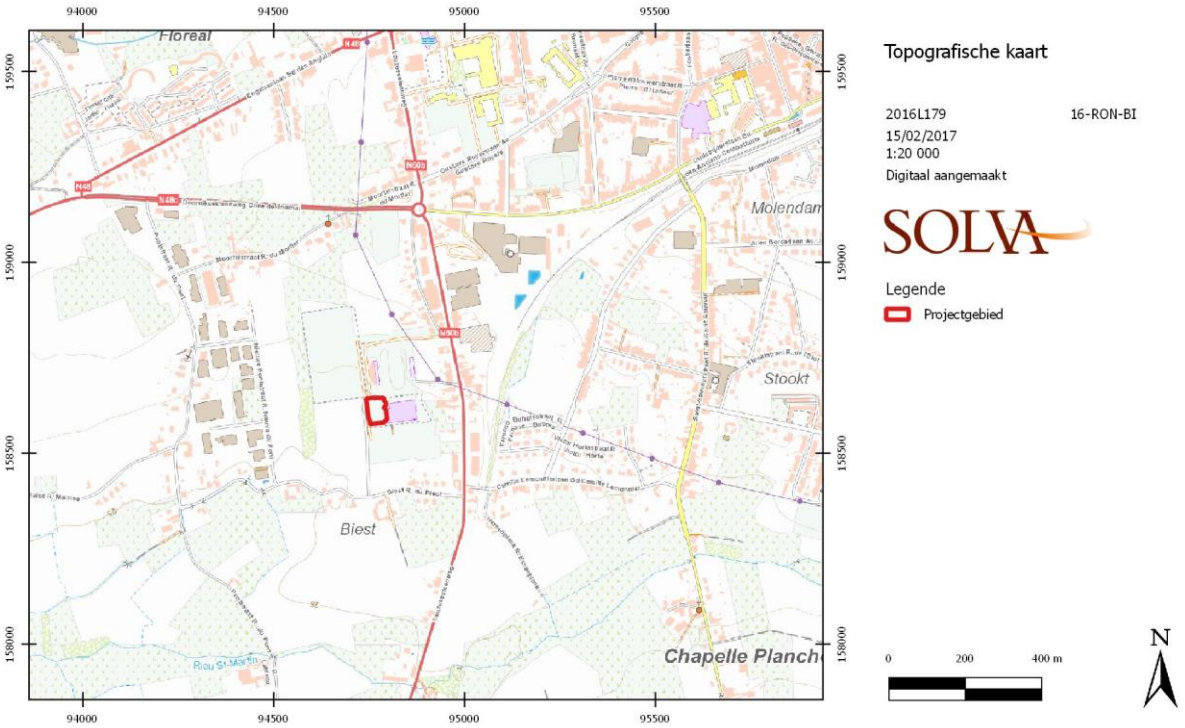

FIGUUR 13: TOPOGRAFISCHE KAART MET AANDUIDING VAN HET PROJECTGEBIED (NATIONAAL GEOGRAFISCH INSTITUUT, GERAADPLEEGD VIA WMS).

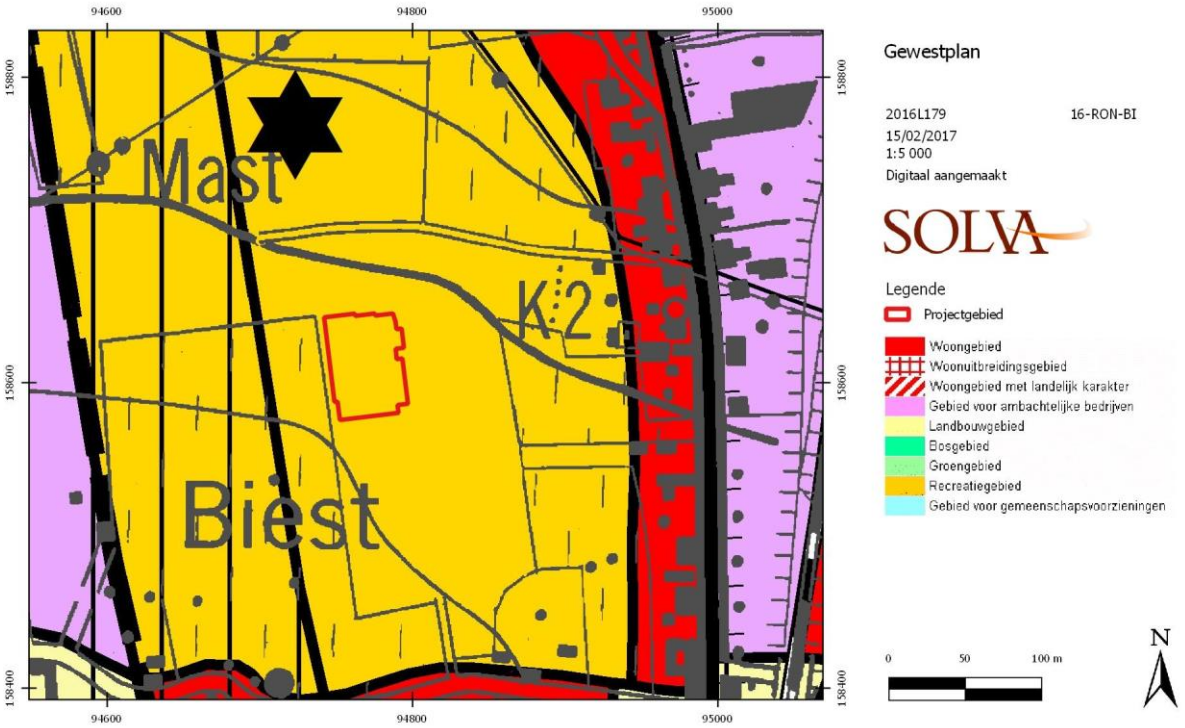

FIGUUR 14: HET GEWESTPLAN MET DE POSITIE VAN HET DESBETREFFENDE TERREIN (VLAAMSE OVERHEID – DEPARTEMENT RUIMTE VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS).

Het projectgebied valt volgens het **gewestplan** volledig binnen een gebied voor recreatie (figuur 14).

Aardkundige en hydrografische situering

-Beknopte geologische en geomorfologische schets van de regio[3]

Het projectgebied ligt in de '**ecoregio van de zuidwestelijke heuvelzone'**, en meer bepaald in het deel van het **Zuid-Vlaams lemig heuveldistrict.** Dit district bestaat uit een geaccidenteerd tertiair heuvellandschap waarop voornamelijk lemige eolische gronden werden afgezet. Het district bevindt zich in het zuiden van Vlaanderen.

Tot dit ecodistrict behoren de Vlaamse Ardennen, de Kesterberg en Oudenberg (Pajottenland), maar ook zijn uitlopers. Typisch binnen dit gebied is het voorkomen van veelvuldige bronnen, dit op de kleilaag van de Formatie van Gent, Lid van Merelbeke. Verder zijn ook de Diestiaanheuvels (ten zuiden) typerend voor het gebied. Het volledige gebied bezit (vrij) grote reliëfverschillen, met voornamelijk lemige afzettingen.

De sterke erosie op het einde van het tertiair en tijdens het pleistoceen veroorzaakte het huidig golvend tot sterk golvend reliëf. Dit levert een opeenvolging op van open kouters op de leemruggen en, in de beekdalen, depressies met een gesloten begroeiing. In het zuiden wordt het landschap bepaald door de zogenaamde Zuid-Vlaamse Heuvelrij. De valleien zijn daar zeer sterk ingesneden, soms bijna kloofdalen, en de ruggen zijn zacht hellend. Er is een opeenvolging te zien van langgerekte leemruggen met relatief vlakke delen en zachte hellingen, gescheiden door talrijke beekvalleien en depressies, die dikwijls begrensd zijn door een steile rand. Typisch is het voorkomen van asymmetrische dalen, door de ongelijkmatige afzetting van de loesspakketten tijdens de laatste ijstijd.

Het reliëf in het district is golvend tot sterk golvend, zelfs plaatselijk heuvelig in het zuidelijke deel, met hellingsgraden van 9 % en meer. Het wordt gekenmerkt door een opeenvolging van ruggen, afgewisseld met diep ingesneden beekvalleien en secundaire depressies. Het zuidelijk deel bestaat uit een aantal westzuidwest-oostnoordoost georiënteerde heuvelrijen, wier absolute hoogte van zuid naar noord progressief afneemt. De hoogste heuvelrij situeert zich in de buurt van de taal- en gewestgrens, met o.a de Kluisberg, de Spinnessenberg, de Hotondberg, de Muziekberg, de Pottelberg en de Mont de Rode, maar ook de Oudenberg (Geraardsbergen). Op het raakpunt van de oostwest en noordzuid gerichte heuvelkammen van de Vlaamse Ardennen bevindt zich het hoogste punt (d'Hoppe, 157,5 m) in het bos van Pottelberg. Deze kam vormt de geologische ruggengraat van het fysisch landschap en is een onderdeel van een groter geheel van getuigenheuvels dat zich

[3] We baseren ons voor deze beschrijving op de definitie en karakterisering van de ecodistricten in Vlaanderen. In het concept 'ecodistrict' worden diverse geologische, geomorfologische, bodemkundige, hydrografische en historisch-geografische aspecten, die ook een determinerende invloed hebben gehad op het menselijk handelen in het verleden, in relatie tot elkaar besproken. Specifiek voor het Zuid-Vlaams lemig heuveldistrict vermelden we hier de meest relevante passages die een invloed zouden kunnen hebben op het projectgebied, uit: Sevenant *et al.* 2002, 158-163.

uitstrekt van Frans-Vlaanderen via het West-Vlaams Heuvelland, de Vlaamse Ardennen, het Pajottenland en het Hageland tot Midden-Limburg waar het tegen het Kempisch Plateau uitwigt. Een lagere, structurele kamlijn waarvan de hoogste delen met de hoogtelijn van 100 m flirten en die ten opzichte van het hydrografisch stelsel duidelijk contrasterend is, omvat van west naar oost volgende plateaus: Eikenberg-Kapelleberg-Boigneberg (Maarkedal), Varentberg-Hoogkouter (Horebeke), plateau Pottenberg-Leberg-Valkenberg (Brakel), Steenberg-Potaardeberg (Zottegem) en tenslotte de Biezelenberg (Herzele). Vermits de weerstandbiedende ijzerzandsteenlagen er volledig weggespoeld zijn, profileren deze plateaus zich als open akker- en kouterlandschappen.

Bodems

De bodemseries worden gerangschikt in twee groepen. Enerzijds de plateau- en hellinggronden met hoofdzakelijk (niet tot sterk gleyige) diepe leemgronden (meer dan 80 cm dik) met een al dan niet (sterk) gevlekte textuur B-horizont. Verspreid, maar vooral langs de valleiranden komen ondiepe leemgronden met textuur B-horizont voor, met een zand- of kleisubstraat beginnend op geringe diepte, evenals beperkte oppervlakten zandleem- en kleigronden met een niet bepaalde profielontwikkeling. Plaatselijk, op enkele hoge toppen en steile hellingen, dagzoomt het tertiair kleiig of zandig materiaal.

Anderzijds zijn er de vallei- en depressiegronden, met dominantie van jonge leem- of zandleembodems zonder profielontwikkeling.

Het noordelijk gebied wordt plaatselijk gedomineerd door zandleemgronden, evenals het gebied rondom de alluviale vlakte van de Dender.

De beekalluvia staan onder invloed van een permanente grondwatertafel, die aan een regelmatige seizoenschommeling onderhevig is. Op de plateau- en hellingronden ligt de watertafel zeer diep, behalve waar stuwwater en bronniveaus voorkomen. Deze bronniveaus treden overal op waar watervoerende lagen van het tertiair substraat dagzomen.

Geologie

Tijdens het tertiair werden door de zee verschillende zand- en kleilagen afgezet, achtereenvolgens de Formatie van Kortrijk, Formatie van Tielt, Formatie van Gent, Formatie van Lede, Formatie van Maldegem en Formatie van Diest. Na daling van de zeespiegel werden deze sedimenten in het pleistoceen (quartair) door erosie aangetast, en dan voornamelijk de zandige formaties. De kleiige lagen boden meer weerstand aan de erosie en vormden de heuveltoppen van het tertiair reliëf. Hierdoor vormt de Formatie van Gent nu het hoofdsubstraat, en zijn de Formatie van Lede en Maldegem nog slechts op de heuvelruggen te vinden. Van de Formatie van Diest zijn nog slechts enkele relicten over op de hoogste toppen (Vlaamse Ardennen en heuvels ten zuiden van Geraardsbergen).

Tijdens de laatste ijstijd werd dit landschap bedekt met niveo-eolische leem (0 tot 15 m). Onder invloed van de overheersende westenwinden tijdens het weichselglaciaal werden de naar het westen gerichte hellingen slechts met een dunne laag löss bedekt. Op plaatsen die tegen de dominerende

winden beschermd waren (de oostelijk gerichte hellingen en de kleinere plateaus) is de lössmantel zeer dik. De tertiaire lagen komen slechts op een zeer beperkt aantal plaatsen aan het oppervlak.

Gedurende het holoceen had eerst een riviererosie van het pleistocene leemdek plaats. De beekvalleien werden verder uitgediept en er ontstonden ook secundaire depressies. De vallei van de Dender bijvoorbeeld werd uitgeschuurd tot op de Ieperiaanse kleilagen. Later werd de vallei gedeeltelijk opgevuld met lemig alluvium en venig materiaal. Ten gevolge van ontbossing in recente tijden trad hellingserosie op; het meeste afgespoelde materiaal werd als colluvium afgezet aan de voet van de hellingen.

-Het projectgebied

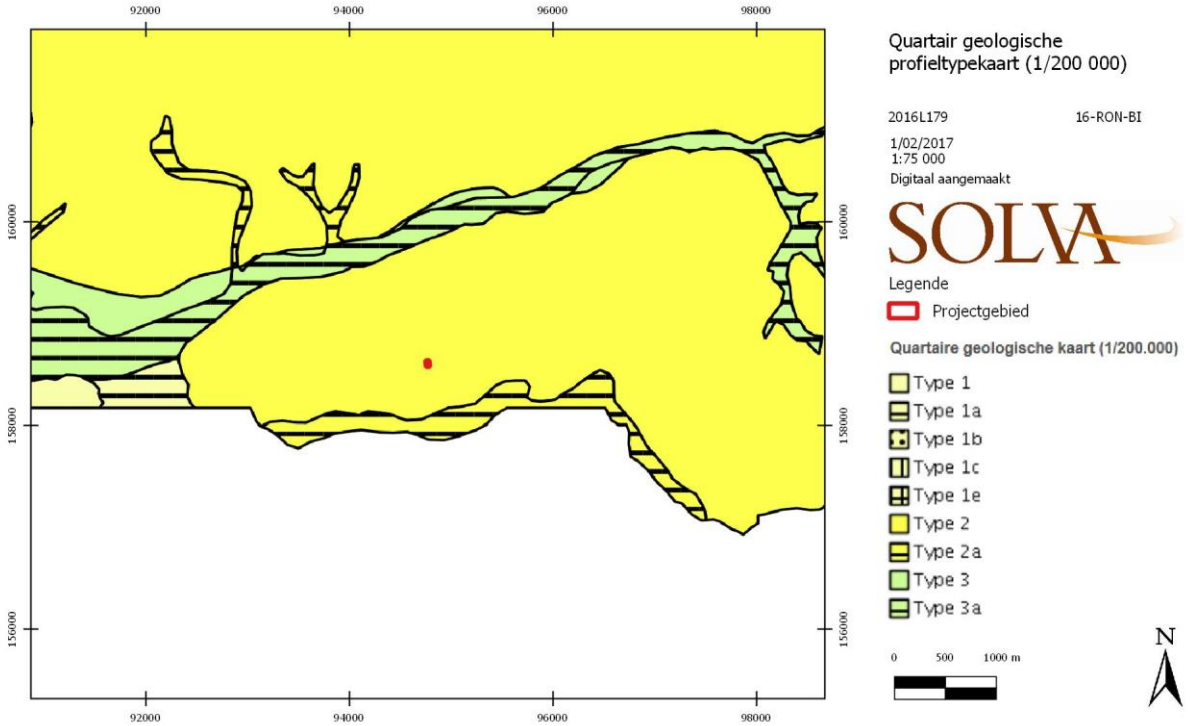

FIGUUR 15: DE QUARTAIR GEOLOGISCHE PROFIELTYPEKAART MET AANDUIDING VAN HET PROJECTGEBIED (DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS).

Op de **quartair geologische profieltypekaart** (figuur 15) valt af te lezen dat op de terreinen geen holocene en/of tardiglaciale afzettingen bovenop de pleistocene sequentie zijn afgezet (geel).

Op de **tertiair geologische kaart** (figuur 16) is te zien dat het projectgebied gelegen is binnen een tertiair substraat van grijze, silthoudende klei, van de Formatie van Kortrijk (Ko) (paars), te associëren met het Lid van Saint-Maur.[4]

Voor het gebied is geen **geomorfologische** kaart beschikbaar.

[4] www.geopunt.be

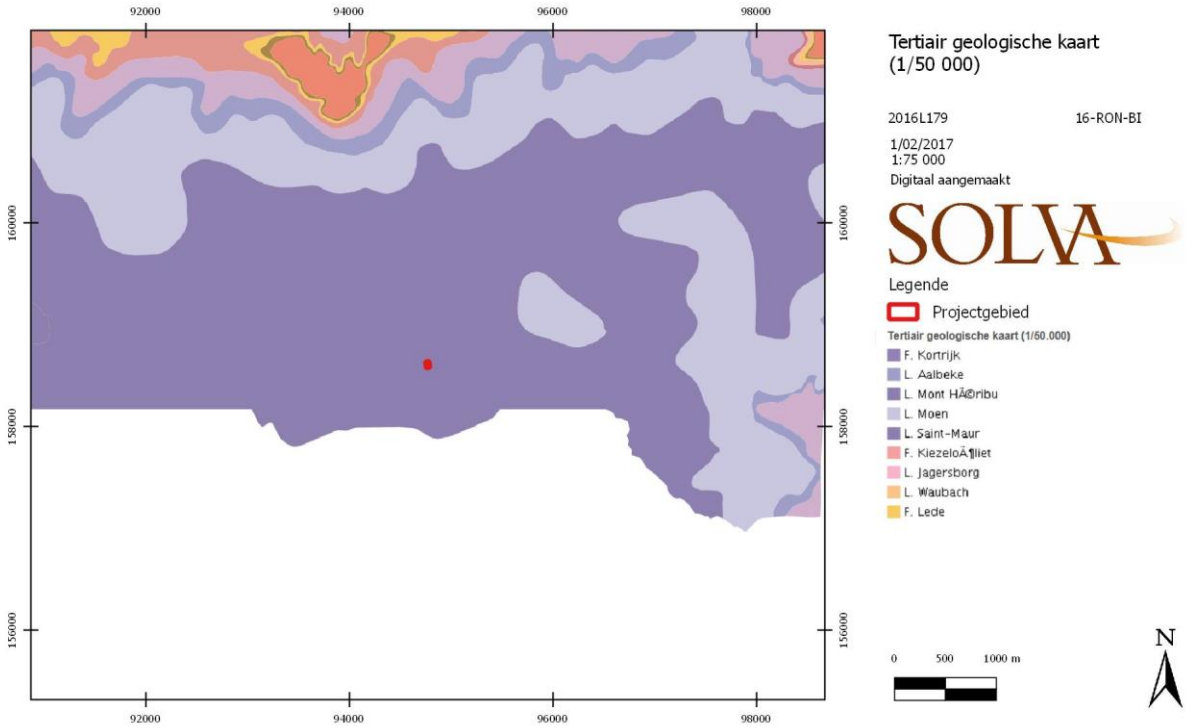

FIGUUR 16: DE TERTIAIR GEOLOGISCHE KAART MET AANDUIDING VAN HET ONDERZOEKSGEBIED (DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS).

Fysisch-geografische gegevens en grondgebruik

Het terrein situeert zich op microniveau **tussen twee beekvalleien**: de Molenbeek in het noorden en de Sint-Martensbeek (of Fausse Rone) in het zuiden. Het gebied vertoont een hoogteverloop van 28,46 m TAW aan noordelijke zijde tot 27,64 m TAW aan zuidelijke zijde over ca. 65 m. Van west naar oost kent het terrein een hoogteverloop van 27,32 m TAW tot 28,09 m TAW over ca. 45 m.

Het terrein helt dus met andere woorden af in zuidwestelijke richting, waarbij op basis van de hoogteprofielen (figuur 20 en 21), aan noordelijke, zuidelijke en oostelijke zijde een opvallende **knik** in het verloop waar te nemen valt. Dergelijk hoogteverschil kent vermoedelijk een **antropogene oorsprong** en is mogelijk te linken aan afgravingen/nivelleringen in het kader van de bouw van het gehele sportcomplex Rosco en de omgevingsaanleg. Op het digitaal hoogtemodel (figuur 19) is de menselijke ingreep (**nivelleringen en ophogingen in functie van voetbalterreinen en sporthal**) in de bodemopbouw van het projectgebied en de omgeving eveneens duidelijk te zien.

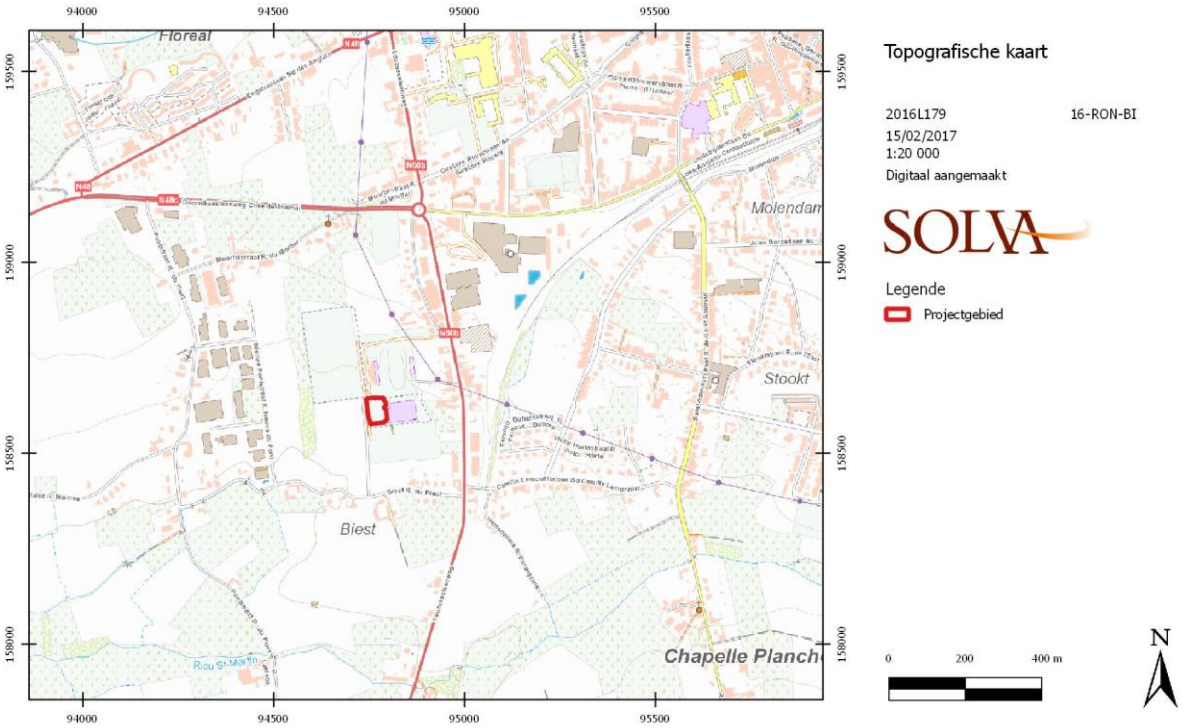

FIGUUR 17: TOPOGRAFISCHE KAART MET LIGGING VAN HET PROJECTGEBIED (NATIONAAL GEOGRAFISCH INSTITUUT, GERAADPLEEGD VIA WMS).

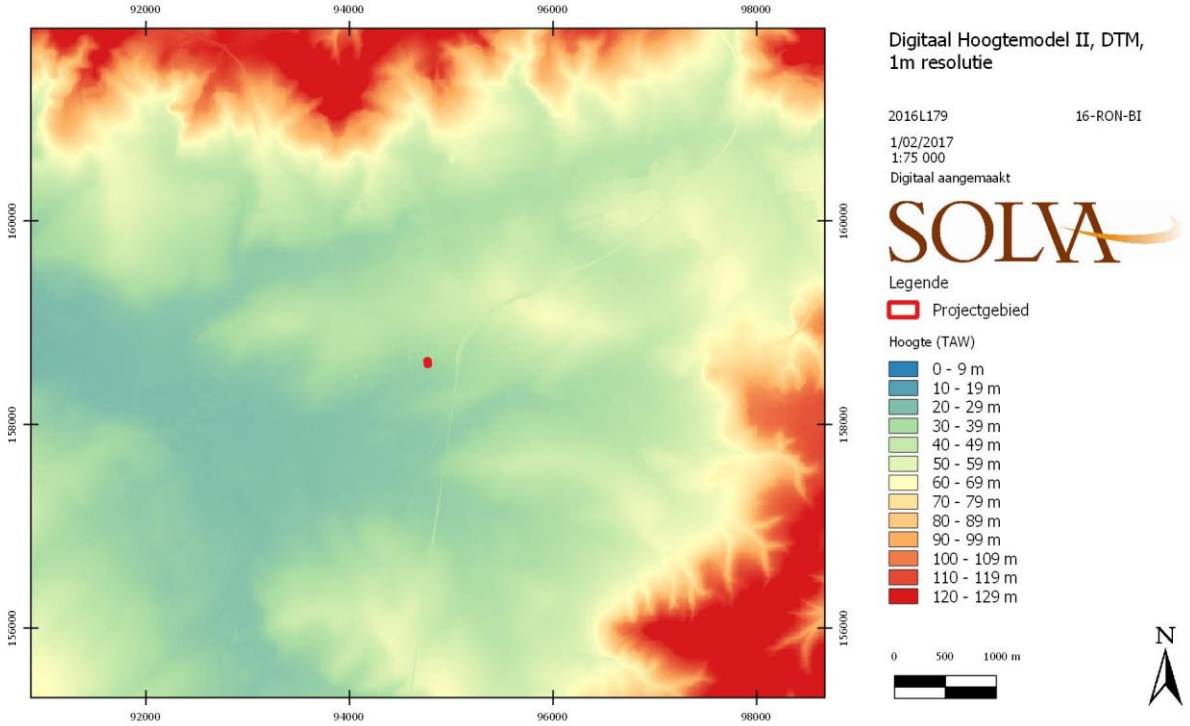

FIGUUR 18: DIGITAAL HOOGTEMODEL VAN DE OMGEVING (AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS).

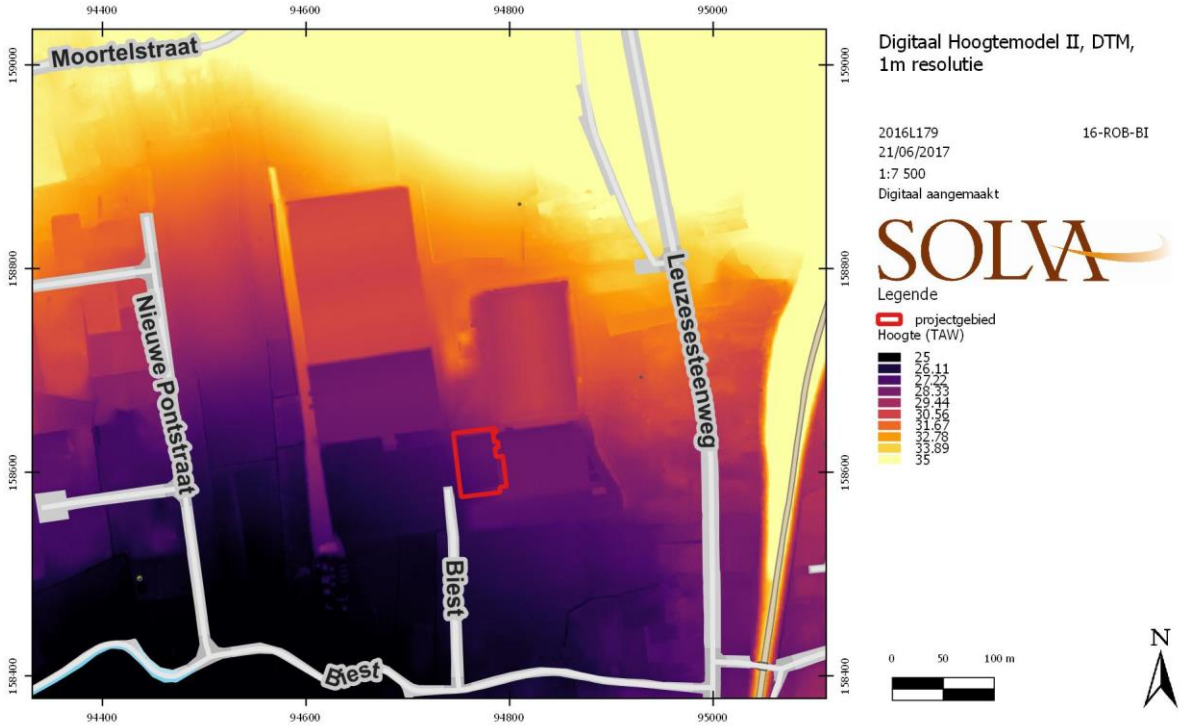

FIGUUR 19: DIGITAAL HOOGTEMODEL VAN HET TERREIN (AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS).

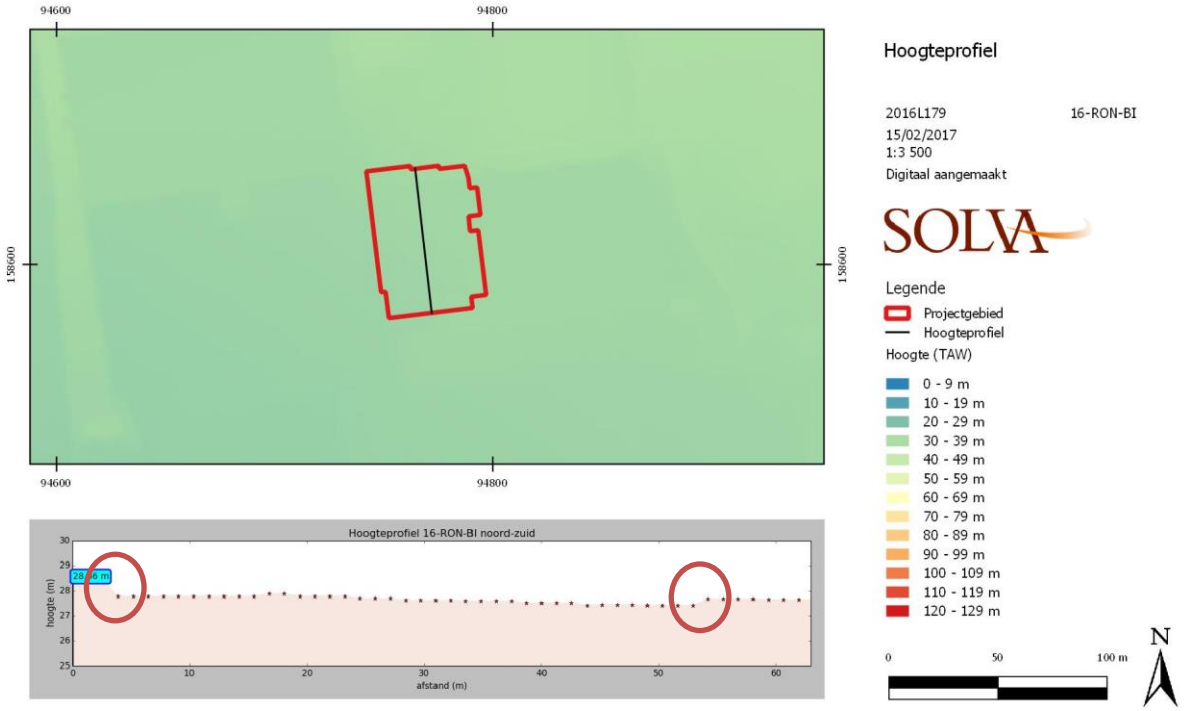

FIGUUR 20: HOOGTEPROFIEL VAN HET TERREIN: NOORD-ZUID (AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS).

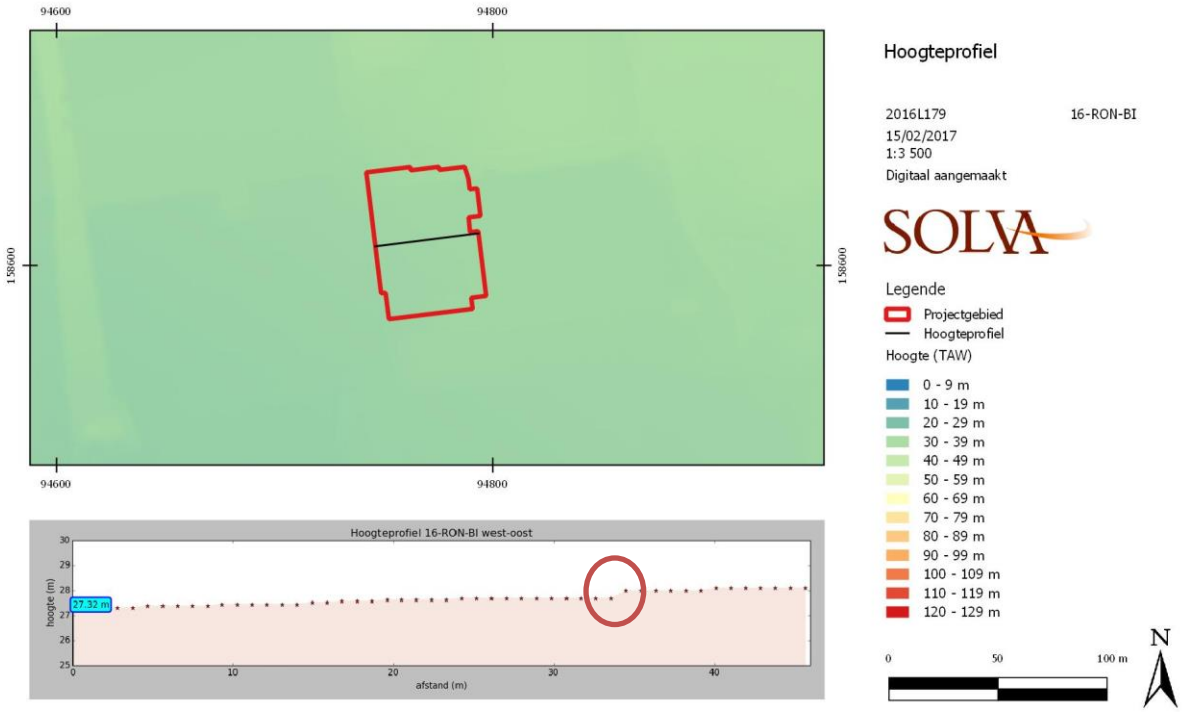

FIGUUR 21: HOOGTEPROFIEL VAN HET TERREIN: WEST-OOST (AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS).

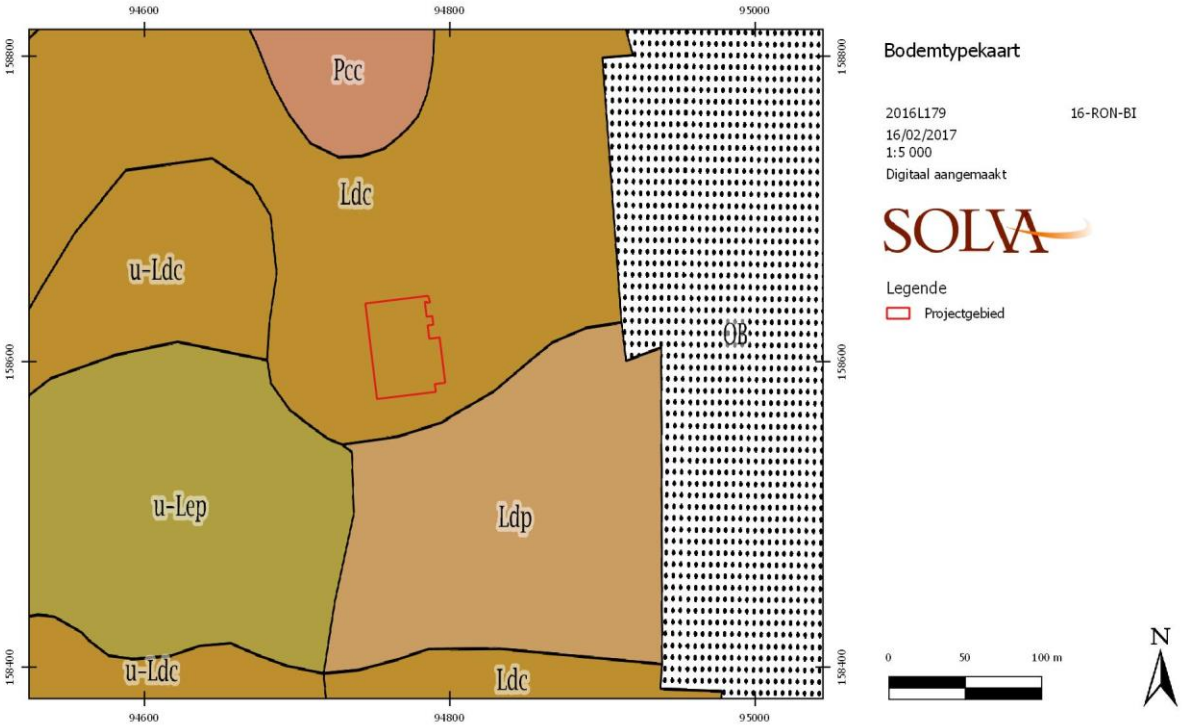

FIGUUR 22: DE BODEMTYPEKAART MET DE POSITIE VAN HET PROJECTGEBIED (DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS).

Het grootste deel van het projectgebied wordt op de **bodemtypekaart** (figuur 22) omschreven als bodemtype Ldc: matig natte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont. Aan noordwestelijke zijde wordt de bodem geclassificeerd als bodemtype U-Ldc. Deze matig natte zandleembodem krijgt “U” als substraat code, wat erop wijst dat er klei op geringe of matige diepte aanwezig is. In het zuidwesten is er een zone met bodemtype u-Lep: complex van kleigronden en sterk gleyige gronden op zandleem met reductiehorizont zonder profielontwikkeling.

FIGUUR 23: BODEMBEDEKKINGSKAART MET AANDUIDING VAN HET PROJECTGEBIED (AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS).

De **bodembedekkingskaart** (figuur 23) geeft aan dat het gebied grotendeels bestaat uit gras en ander groen. Aan de randen van het projectgebied is de bodem ook afgedekt. Op deze plaats liggen kleine paden die de parking ten westen van het terrein verbinden met de sporthal Rosco.

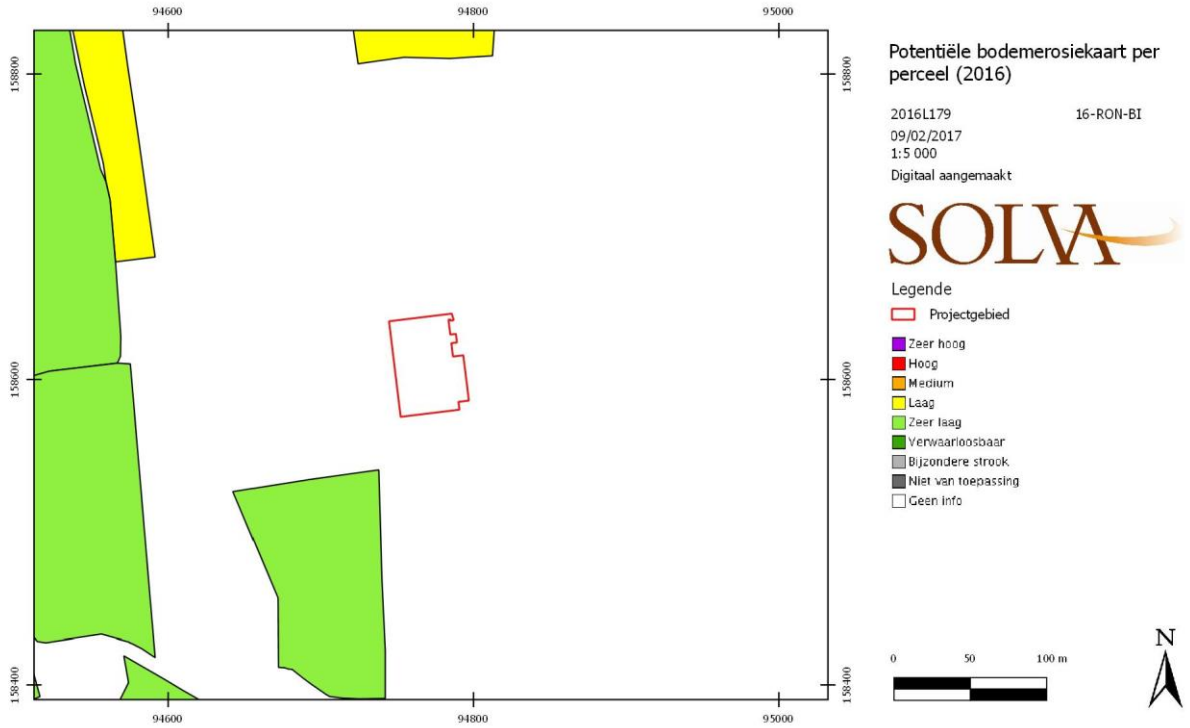

FIGUUR 24: POTENTIËLE BODEMEROSIEKAART VAN HET PERCEEL (DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS).

De **bodemerosiekaart** (figuur 24) geeft geen informatie over de potentiële bodemerosie van het perceel. De omliggende gebieden waar wel informatie van voorhanden is hebben een potentiële bodemerosie van laag tot zeer laag.

Specifieke bijkomende terreininformatie: DOV-boringen

In de nabije omgeving van het onderzoeksgebied werden diverse boringen uitgevoerd die een beeld van de **bodemopbouw** rond het projectgebied geven.

Een eerste boring ten westen van het onderzoeksgebied toont aan dat de bodem tot op 60 cm diepte bestaat uit quartaire afzettingen, specifiek leem met een bijmenging van fijn zand.[5] Daaronder, tot een diepte van 4 m, gelinkt aan de tertiaire afzetting Formatie van Kortrijk (Ieperiaan Yc), is er klei aanwezig (figuur 25, boring 1).

Een tweede boring, ten noordwesten van het projectgebied geeft ongeveer eenzelfde bodemopbouw (figuur 25, boring 2). Tot op 70 cm diepte bestaat de bodem uit quartaire afzettingen, specifiek leem met een bijmenging van fijn zand. Daaronder zijn wederom tertiaire afzettingen te vinden, bestaande uit klei (Formatie van Kortrijk, Ieperiaan).[6]

---

[5] DOV Boorrapport, https://www.dov.vlaanderen.be/data/boring/1976-002813, geraadpleegd op 18-05-2017.

[6] DOV Boorrapport, https://www.dov.vlaanderen.be/data/boring/1976-034440, geraadpleegd op 18-05-2017.

Ook ten oosten van het terrein zijn enkele boringen uitgevoerd. Bij een derde boring bestaat de bodem tot op 0,5 m uit 'aanvulling' bestaande uit leemhoudend zand met zwarte steenfragmenten (figuur 25, boring 3).[7] Van 0,5 m tot 2 m bestaat de bodem uit quartaire afzettingen, specifiek ging het om kleihoudend zand. Onder de quartaire afzettingen, van 2 m tot 4,5 m diepte, zijn tertiaire afzettingen te vinden, bestaande uit klei (Formatie van Kortrijk, Ieperiaan).

Een laatste boring ten zuidoosten van het projectgebied toont een gelijkaardige opbouw als voorgaande boring (figuur 25, boring 4).[8] 'Aanvulling' tot 1 m diepte met leemhoudend zand en veel stenen. Van 1 m tot 2,5 m diepte quartaire afzettingen, bestaande uit kleihoudend leem, met daaronder kleihoudend zand. Van 2,5 m tot 4,5 m diepte, tertiaire afzettingen gelinkt aan de Formatie van Kortrijk (Ieperiaans), bestaande uit klei.

Er kan samengevat worden dat de bodemopbouw rond het onderzoeksgebied bestaat uit zandleem tot op een diepte van 0,6 tot 2,5m diepte met daaronder tertiaire kleiafzettingen gelinkt aan de Formatie van Kortrijk (Ieperiaan).

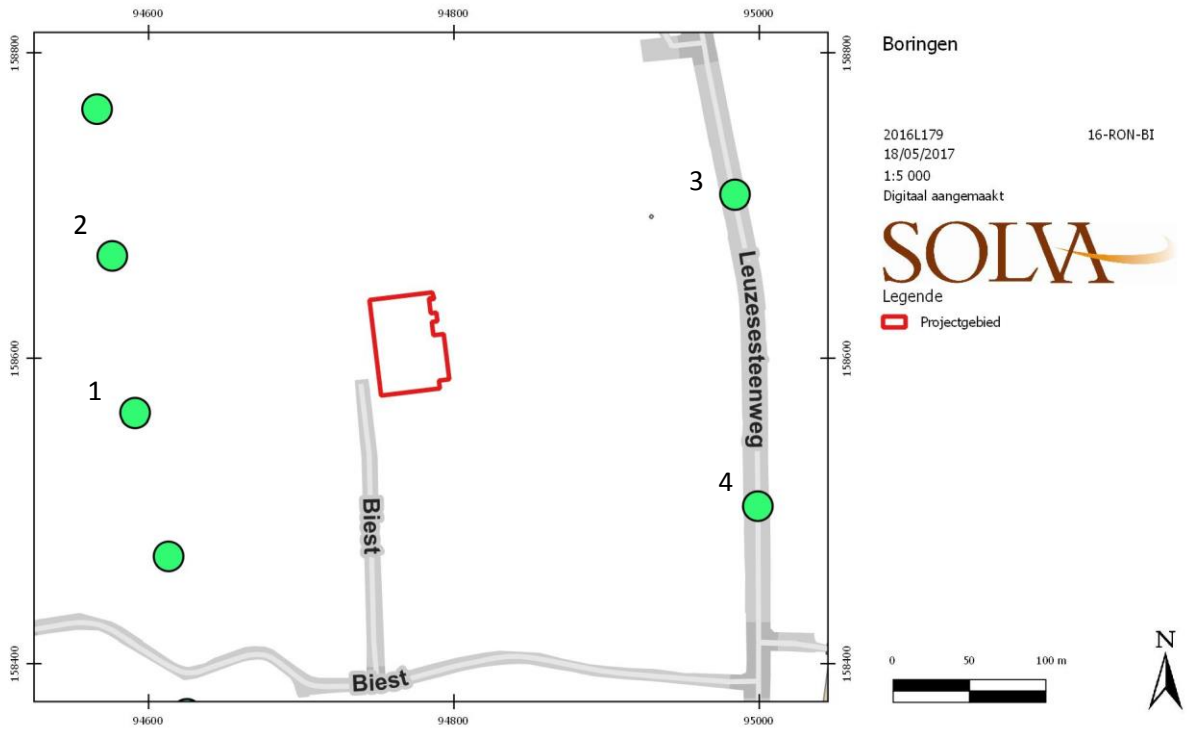

FIGUUR 25: BORINGEN (DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS).

Specifieke bijkomende terreininformatie: controleboringen

Administratieve gegevens

- Uitvoeringstermijn: 05-05-2017 (boring en analyse boring)

---

[7] DOV Boorrapport, https://www.dov.vlaanderen.be/data/boring/1994-069158, geraadpleegd op 18-05-2017

[8] DOV Boorrapport, https://www.dov.vlaanderen.be/data/boring/1994-069171, geraadpleegd op 18-05-2017

- Aard van het onderzoek: controleboring

- Betrokken actoren: Arne Verbrugge

De overige administratieve gegevens zijn dezelfde als de administratieve gegevens van het bureauonderzoek.

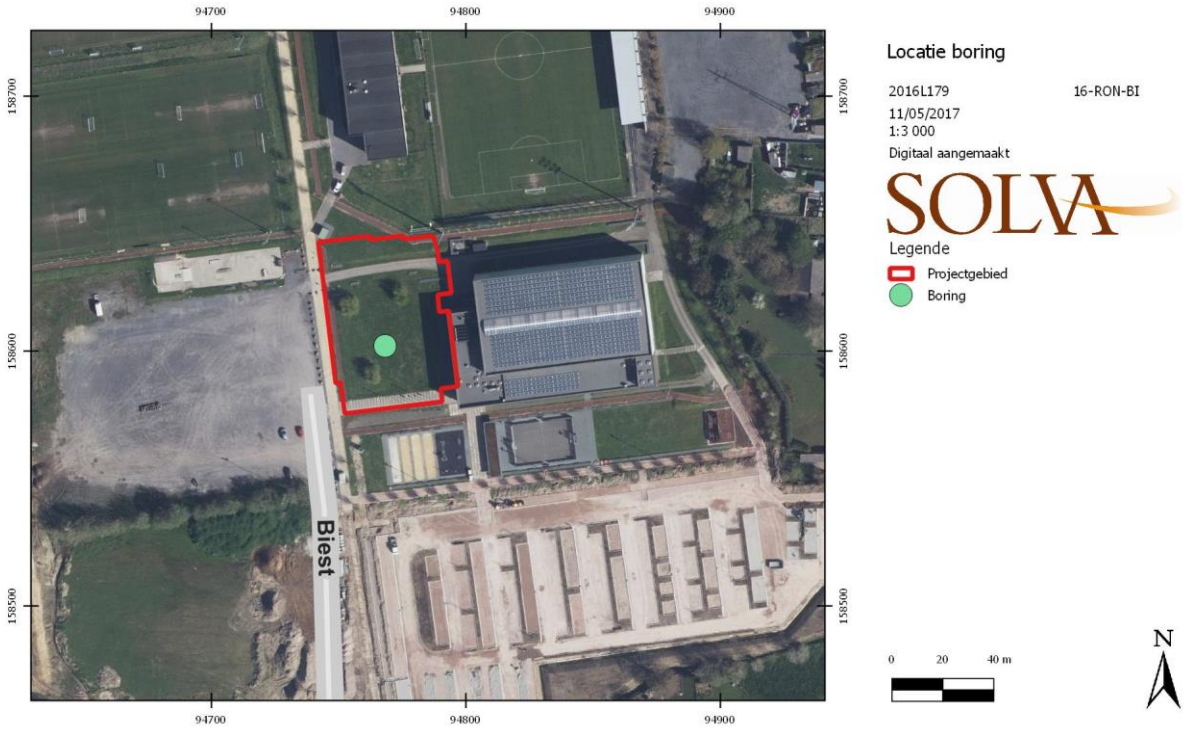

FOTO 3: LOCATIE BORING AANGEDUID OP ORTHOFOTO (AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS EN SOLVA).

De onderzoeksopdracht

Een terreinbezoek gecombineerd met de gegevens van het digitaal hoogtemodel en de hoogteprofielen (cf. *supra*) van het projectgebied, doen vermoeden dat het onderzoeksgebied in het verleden door de mens is aangepast. Het terrein naast het onderzoeksgebied omvat o.a. enkele voetbalterreinen, waarbij duidelijk is dat de grond voor de aanleg ervan eerst genivelleerd en mogelijks ook deels opgehoogd is. Om het vermoeden dat ook het onderzoeksgebied zelf in het verleden onderhevig was aan wijzigingen en om de precieze aard ervan aan te tonen, is een **controleboring** op het terrein uitgevoerd.

Deze boring had als doel een antwoord te formuleren op onderstaande **onderzoeksvragen**:

- Hebben er in het verleden terreinwijzigingen plaatsgevonden op het onderzoeksgebied?
- Wat is de aard van deze eventuele bodemingrepen (afgraving/ophoging)?
- Hoe diep werd de bodem verstoord?
- Heeft deze eventuele terreinwijziging gevolgen voor de bewaring van eventueel aanwezige archeologische sporen?

Beschrijving van de werkwijze en strategie van de controleboring

Op het terrein werd 1 boring uitgevoerd (foto 3). Dit gebeurde door Arne Verbrugge met een edelmanboor (diameter 7 cm).

Het boorprofiel werd tegen een egale en neutrale achtergrond gefotografeerd (foto 4). De boorgegevens zijn verwerkt in een boorlijst (zie bijlage 9). De interpretatie is uitgevoerd door Arne Verbrugge.

Assessmentrapport

Op het terrein werd één boring uitgevoerd tot op een diepte van 1,15 m (foto 4).

Uit de boringen kon het volgende vastgesteld worden:

- De boringen wezen uit dat de bodemopbouw op het onderzoeksgebied het volgende is:
    - Ploeglaag/akkerlaag tot op 26 cm diepte
    - Daaronder moederbodem bestaande uit zandleem (C-horizont, quartaire afzetting).
- De textuur B-horizont aangegeven op de bodemtypekaart, was niet aanwezig. Het **ontbreken van deze B-horizont** en het vaststellen van een zeer scherpe grens tussen ploeglaag en moederbodem vormen argumenten om aan te nemen dat **er mogelijk reeds een afgraving** is gebeurd.

FOTO 4: BOORPROFIEL BORING 1.

Net ten zuiden van het onderzoeksgebied werd in 2014-2015 door SOLVA een **proefsleuvenonderzoek** uitgevoerd (cf. *infra*). Eén van de profielen in proefsleuf 10, vlakbij het onderzoeksgebied gelegen (foto 5 en 6), toonde een bodemopbouw die wellicht te vergelijken is met deze vastgesteld in de controleboring (foto 4). Ook hier was de B-horizont niet aanwezig en was er in plaats daarvan een duidelijke en scherpe grens tussen de ploeglaag en de moederbodem (C-horizont) waar te nemen. De bovenkant van de C-horizont was bovendien zeer compact en leek plaatselijk een aparte laag te vormen.[9] **Deze slechte bewaring van de bodemopbouw werd hier in verband gebracht met de aanwezigheid van een voetbalterrein voordien**.

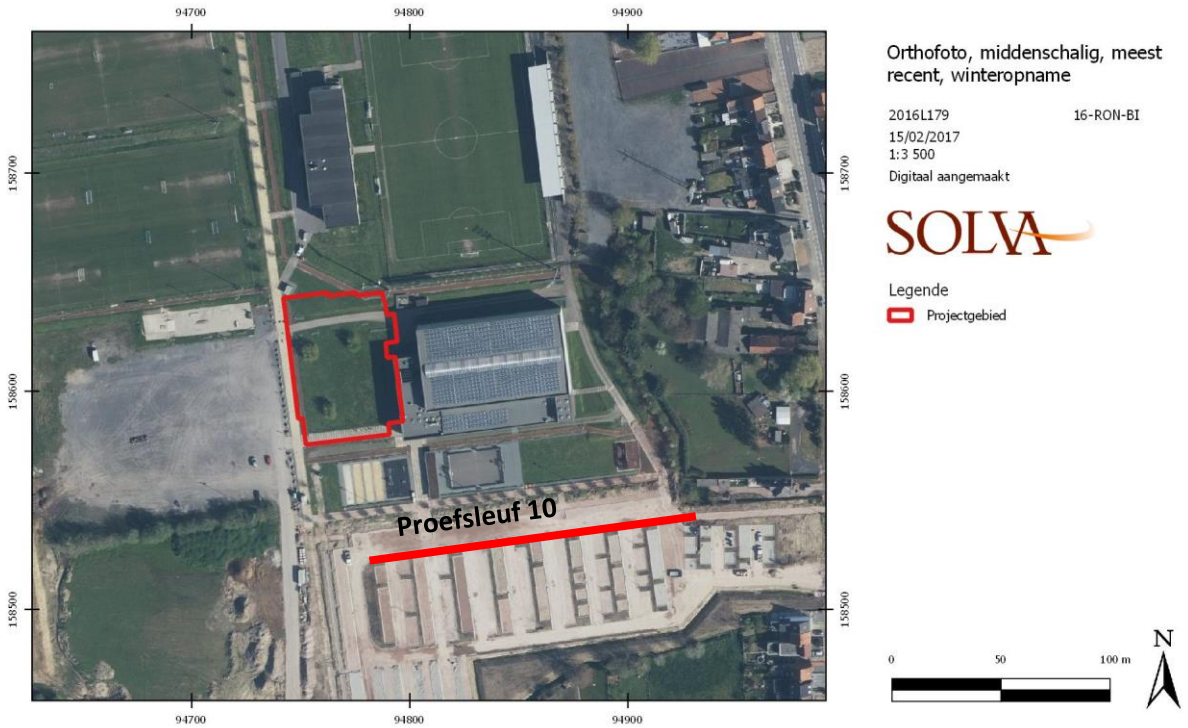

FOTO 5: LOCATIE VAN HET PROJECTGEBIED TEN OPZICHTE VAN PROEFSLEUF 10 VAN HET VOORONDERZOEK UIT 2014-2015, AANGEDUID OP ORTHOFOTO (AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS EN SOLVA).

Het ontbreken van deze B-horizont en het vaststellen van een zeer scherpe grens tussen ploeglaag en moederbodem, vormen argumenten om aan te nemen dat de terreinen in het verleden wel degelijk afgegraven zijn (cf. *supra*). Vermoedelijk heeft dit te maken met het **nivelleren van het terrein** voor de bouw van het sportcomplex Rosco, inclusief de aanleg van de voetbalterreinen.

[9] Ronse Leuzesesteenweg, vooronderzoek: conceptrapport.

FOTO 6: PROFIEL 2 IN PROEFSLEUF 10 MET EEN DUIDELIJKE EN SCHERPE GRENS TUSSEN DE PLOEGLAAG EN DE MOEDERBODEM EN DE AFWEZIGHEID VAN EEN TEXTUUR B-HORIZONT.

2.6.2. Een tekstuele historische beschrijving van het onderzochte gebied

Inventaris bouwkundig erfgoed

Het raadplegen van deze inventaris leverde voor het projectgebied zelf geen informatie op. Net ten oosten, gelegen langs de Leuzesesteenweg zijn wel enkele vastgestelde bouwkundig erfgoedrelicten te situeren. Het betreft enkele woonhuizen, waaronder een stadswoning in Art Deco-stijl (foto 7).[10] Ten zuiden van de Biest bevinden zich enkele hoevegebouwen, vermoedelijk teruggaand tot de 18de eeuw, waarvan één van het gesloten type.[11]

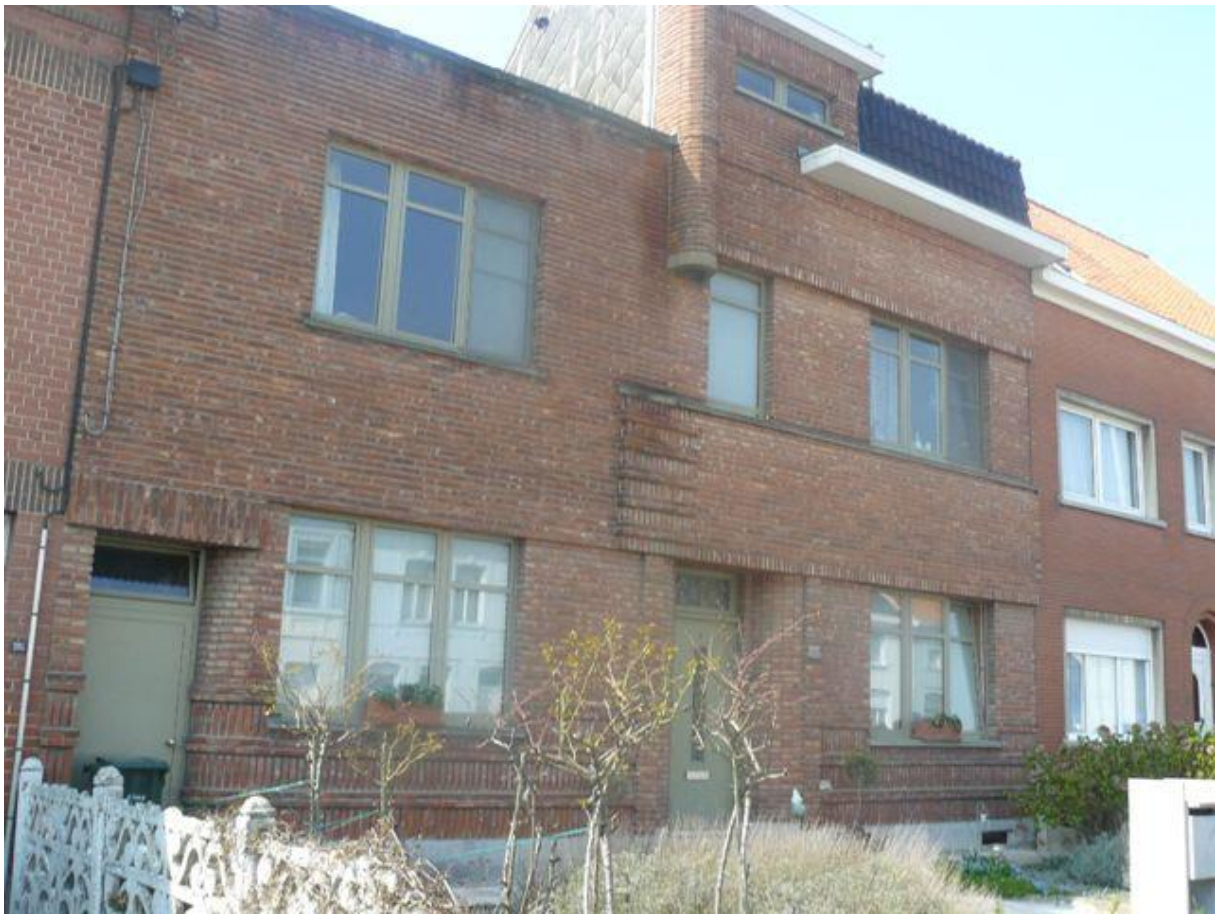

FOTO 7: GEVELAANZICHT STADSWONING IN ART DECO-STIJL, LEUZESESTEENWEG 203-205 (INVENTARIS ONROEREND ERFGOED).

[10] https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/28816 & https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/28815

[11] https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/28489 & https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/28488

Historisch – cartografische documentatie van het projectgebied

a) Jozef Johan Frans Ferraris – Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik: Ronse (1771-1778)

FIGUUR 26: DE FERRARISKAART (1771-1778) MET AANDUIDING VAN HET ONDERZOEKSGEBIED (AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS).

Op de kaart van Ferraris lijkt het projectgebied langs de Biest gelegen te zijn. In werkelijkheid ligt het gebied meer naar het noorden. De verkeerde plaatsing van het onderzoeksgebied kan gelinkt worden aan de moeilijkheid van het georefereren van historische kaarten en de daarmee gepaard gaande afwijkingen van de realiteit.

Op de kaart van Ferraris is zowel langsheen de Leuzesesteenweg als de Biest bebouwing aanwezig. Het betreft enkele erven gelegen langs een weg, afgesloten door beplanting (hagen of bomen) en/of perceelsgreppels en omgeven door wei- of akkerland. Het onderzoeksgebied zelf was eveneens ingericht als **wei- of akkerland** en bevatte **geen bebouwing**.

b) Atlas van de Buurtwegen (ca. 1845)

De situatie in het midden van de 19de eeuw geeft geen grote veranderingen weer. Het projectgebied omvat wederom **geen bebouwing**. Op de Atlas der Buurtwegen zijn enkele gebouwen langs de Biest en een aantal gebouwencomplexen langs de Leuzesesteenweg afgebeeld. Deze lijken overeen te komen met de bewoning voorgesteld op de Ferrariskaart. Langs het onderzoeksterrein lopen bovendien twee voetwegen: 'Sentier nr. 170' en 'Sentier nr. 171'.

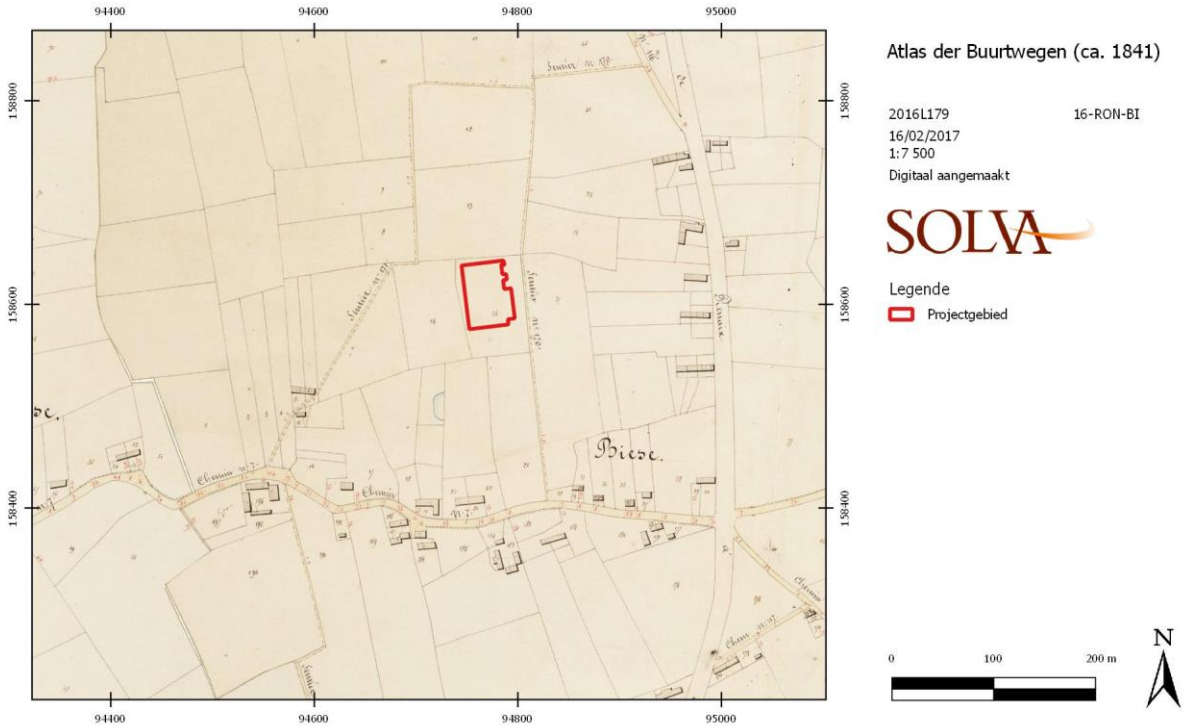

FIGUUR 27: AFBAKENING VAN HET ONDERZOEKSGEBIED OP DE ATLAS DER BUURTWEGEN (CA. 1841) (AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS).

c) Philippe Chrétien Popp - Atlas cadastral parcellaire de la Belgique (1842-1879)

De Poppkaart vertoont dezelfde situatie als de Atlas der Buurtwegen. Hier kregen de voetwegels de namen 'Sentier de l'Epine' en 'Sentier de Saint Sauveur'.

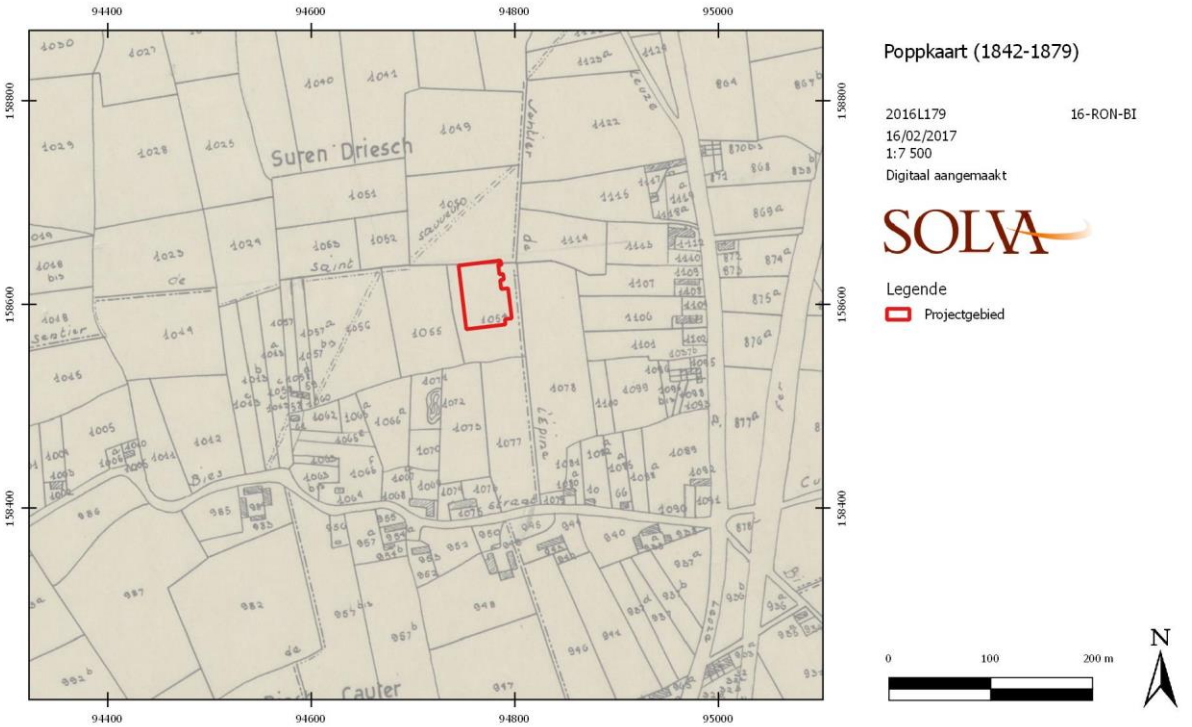

FIGUUR 28: DETAIL VAN HET KADASTERPLAN VAN POPP (1842-1879) MET AFBAKENING VAN HET ONDERZOEKSGEBIED (AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS).

d) Philippe Vandermaelen – Cartes topographiques de la Belgique (1846-1854)

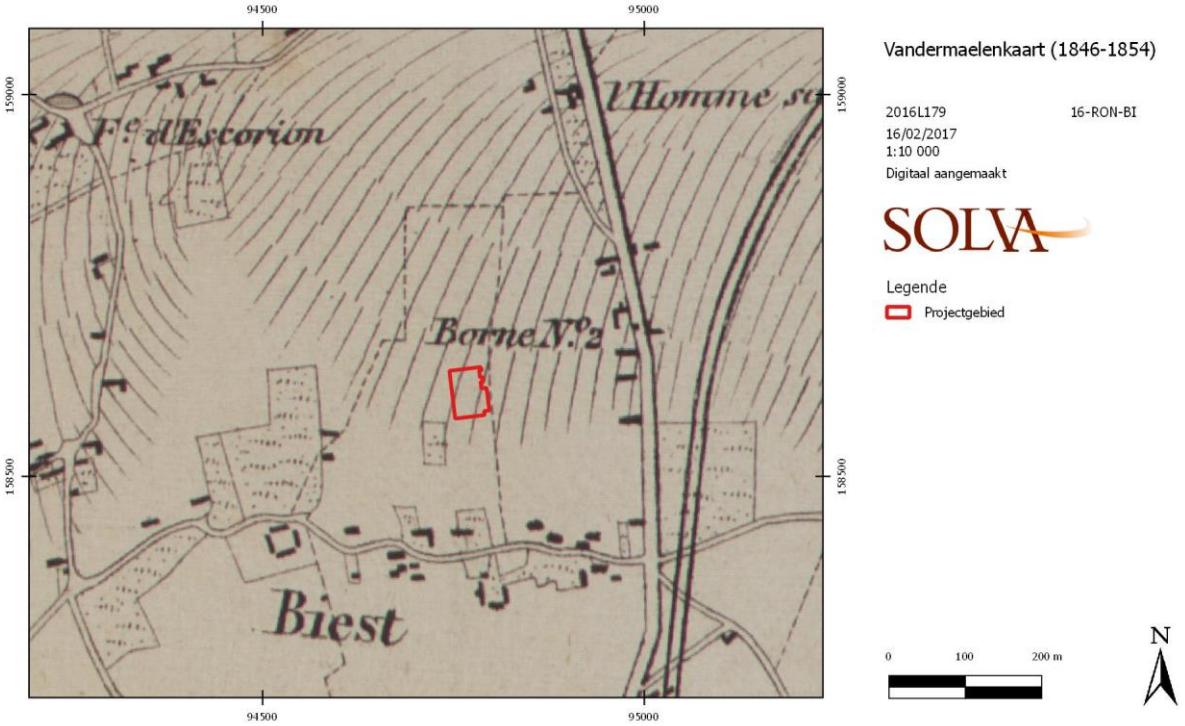

FIGUUR 29: DETAIL VAN VANDERMAELENKAART UIT 1846-1854 MET AANDUIDING VAN HET ONDERZOEKSGEBIED (AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS).

Er zijn geen wijzigingen op te merken ten opzichte van de voorgaande kaarten.

e) Orthofotomozaïek – kleinschalige luchtfoto Vlaanderen, zomer 1971

Deze luchtfoto uit 1971 toont aan dat de situatie weergegeven op de 19de eeuwse kadasterkaarten ruim een eeuw later nauwelijks gewijzigd is. Ook hier is enkel bewoning vast te stellen langs de straatzijden (Biest en Leuzesesteenweg), de binnenliggende gronden zijn in gebruik als akker- of weiland.

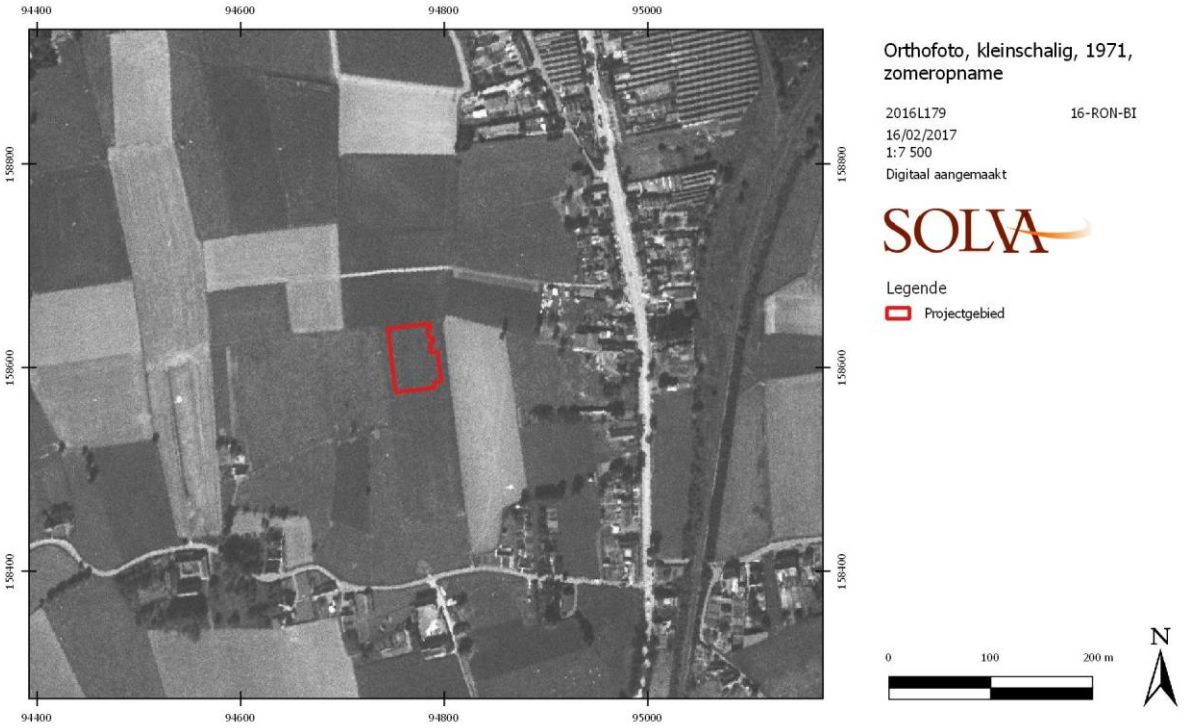

FOTO 8: ORTHOFOTO 1971 MET AANDUIDING VAN HET PROJECTGEBIED (AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS).

f) Orthofotomozaïek – middenschalige luchtfoto Vlaanderen, winter 2000-2003

Deze luchtfoto geeft de start van de **ontwikkeling van het terrein tot recreatiegebied** weer. Het huidige voetbalveld, ten noordoosten van het projectgebied, is reeds aanwezig. Ten zuiden van dit voetbalveld, ter hoogte van de huidige sporthal en het projectgebied, zijn eveneens voetbalterreinen ingericht. Ten westen van het projectgebied is reeds de huidige parking te herkennen.

FOTO 9: ORTHOFOTO 2000-2003 MET AANDUIDING VAN HET PROJECTGEBIED (AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS).

g) Orthofotomozaïek – middenschalige luchtfoto Vlaanderen, winter 2005-2007

Op een opname uit 2005-2007 tenslotte, zijn nu ook voetbalterreinen ten noordwesten van het onderzoeksgebied duidelijk zichtbaar. Ten oosten van het projectgebied is men ook reeds gestart met de **bouw van de huidige sporthal**.

FOTO 10: ORTHOFOTO 2005-2007 MET AANDUIDING VAN HET PROJECTGEBIED (AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS).

Op een detail van dezelfde luchtfoto (foto 11) is te zien dat deze werkzaamheden ook impact hadden op het onderzoeksgebied zelf. Het gebied maakt immers deel uit van de **werfzone**. Op de luchtfoto is duidelijk sprake van een werfinrichting en zijn er talrijke sporen van intensief werfverkeer over het projectgebied. Deze activiteiten hebben ongetwijfeld voor een – al dan niet intensieve – verstoring van de ondergrond gezorgd.

Daarna werden de terreinen bij de omgevingswerken van de sporthal mee als groenzone ingericht.

FOTO 11: DETAIL VAN ORTHOFOTO 2005-2007 MET AANDUIDING VAN HET PROJECTGEBIED (AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN, GERAADPLEEGD VIA WMS).

2.6.3. Een tekstuele beschrijving van het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

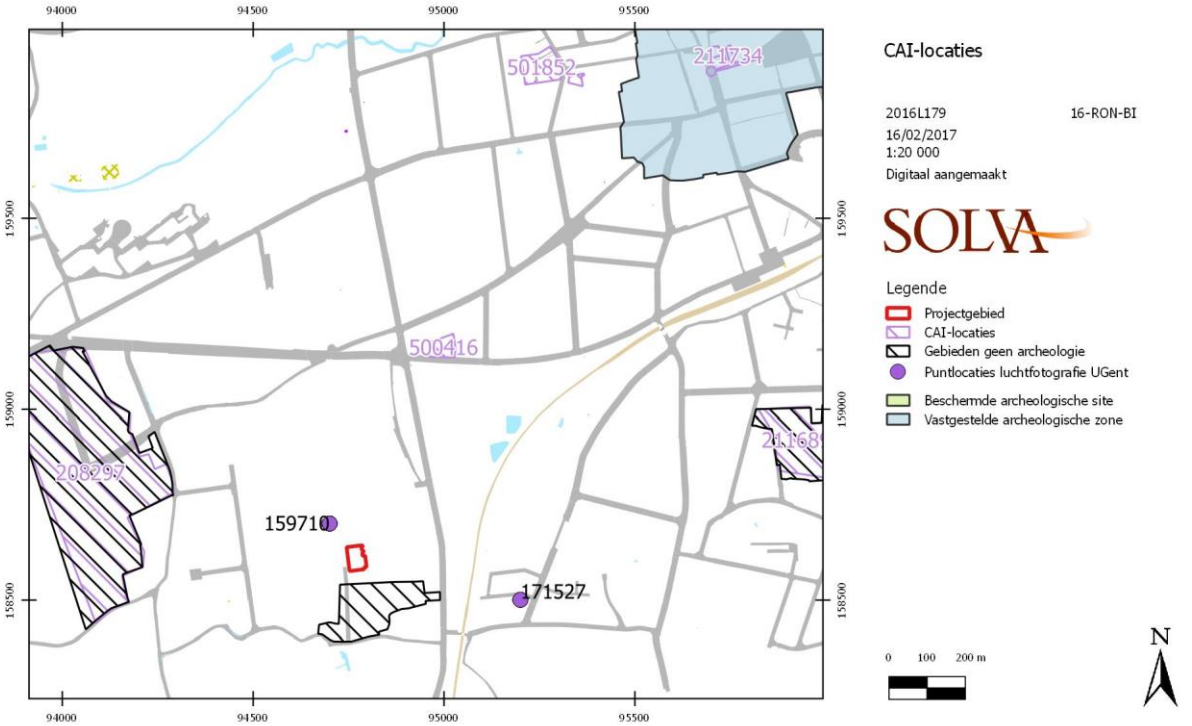

FIGUUR 30: UITTREKSEL UIT DE CAI MET DE GEKENDE SITES IN DE NABIJHEID VAN HET PROJECTGEBIED (AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, GERAADPLEEGD VIA WMS).

2.6.3.1. Ronse en omgeving

Hoewel het archeologisch onderzoek te Ronse reeds een lange geschiedenis kent, lag de focus in het verleden vooral op het centrum met de ontwikkeling van de stad sinds de vroege middeleeuwen.[12] Ook de getuigenheuvels ten noorden van Ronse vormden al heel vroeg het onderwerp van archeologisch onderzoek waarbij verschillende steentijdsites en grafmonumenten uit de metaaltijden aan het licht kwamen.

In de afgelopen jaren vonden er echter enkele grootschalige archeologische onderzoeken plaats nabij de stad Ronse, uitgevoerd door SOLVA.

Een eerste site is Ronse - De Stadstuin (figuur 31:2), waarvan het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd in 2010, gevolgd door een vervolgonderzoek dat in augustus 2011 beëindigd werd.[13] De opgraving bracht sporen uit tal van periodes aan het licht. Tot de voornaamste sporen of structuren behoren drie kringgreppels daterend uit het finaal neolithicum tot de midden bronstijd, nederzettingssporen en crematiegraven uit de Romeinse periode en een nederzetting daterend uit de volle middeleeuwen. Deze site bevindt zich in vogelvlucht op zo'n 2,2 km afstand van het onderzoeksgebied.

---

[12] Devos, 2008.

[13] Pede *et al.*, 2013.

Dichter bij de het projectgebied is de site Ronse – Pont west te situeren, zo'n 800 m ten westen ervan (figuur 31:3, figuur 27 CAI-locatie 208297). Het proefsleuvenonderzoek vond plaats in 2011 en 2012 en het vervolgonderzoek werd afgerond in november 2014. Ook op deze site zijn sporen uit verschillende periodes aangetroffen. Opmerkelijk zijn voor de metaaltijden een grafcirkel uit de bronstijd en bewoningssporen uit de ijzertijd. Een wegtracé, grafvelden en ontginningskuilen kunnen in de Romeinse periode worden gedateerd. Uit de volle middeleeuwen is een enclosure met o.a. een typisch drieschepige plattegrond aangetroffen.[14]

In de nabije omgeving van het onderzoeksgebied zijn nog enkele archeologische vondsten en sites gekend. Vooreerst loopt op iets meer dan 1,5 km ten westen van het terrein de Romeinse weg van Kerkhove naar Blicquy (figuur 31:4). Aan deze weg zijn in Russeignies, op ca. 3 km naar het noordwesten van het terrein, de resten van een Romeinse villa/steenbouw aangetroffen.[15] Bij een kleine zoeksleuf werden hier funderingen in ijzerzandsteen aangetroffen, alsook een zeer grote concentratie Romeinse dakpannen. We noteren ook de vondsten van een doorboorde tegel van een oven (?), aardewerk, een parel en een kleine gepolijste bijl in zwarte silex.

Eveneens vermeldenswaardig is de vondst van een gepolijste bijl (prospectie door M. Rogge, informatie uit CAI) op de site Langveld, op een kleine 3 km ten noord-noordwesten van het terrein (figuur 31:5).[16] Op 2,5 km ten westen van het terrein, op de site Paillaert (figuur 31:6), werd een poel uit de vroege middeleeuwen gevonden. Een C^{14} datering op houtskool leverde een datering op tussen 410-560.[17] Dichterbij, op 0,5 km ten noorden, werd op de site Residentie Royale, een kuil uit de volle middeleeuwen gevonden (figuur 31:7, figuur 27 CAI-locatie 500416).[18]

Luchtfoto's tenslotte (op google maps en luchtfoto's genomen door de Universiteit Gent) tonen de aanwezigheid van een archeologische site net ten westen van de site Pont-West aan. Het gaat om een enclos waarbinnen duidelijke sporen liggen (figuur 31:8). Deze site ligt ten oosten van de Romeinse weg Kerkhove-Blicquy en net ten westen van de huidige Malaisestraat.

2.6.3.2. Het projectgebied en de onmiddellijke omgeving

Op de terreinen van het sportcomplex Rosco, waar het onderzoeksgebied deel van uitmaakt, vonden de voorbije jaren reeds enkele archeologische vooronderzoeken plaats.

Ten noordwesten van het onderzoeksterrein liggen drie voetbalterreinen. Vóór de aanleg ervan is in 2001 een deel ervan onderzocht door middel van **proefsleuven**. Het onderzoek werd uitgevoerd door Jan Moens en Koen De Groote (agentschap Onroerend Erfgoed). De resultaten gaven **geen**

---

[14] Mondelinge informatie SOLVA, de verwerking van de gegevens is momenteel nog aan de gang.

[15] Deconinck, 1962.

[16] Vondst uit PAM Velzeke (CAI 500413).

[17] De Mulder *et al.*, 2002.

[18] De Mulder *et al.*, 2002.

aanleiding tot een vervolgonderzoek over de volledige oppervlakte van de drie voetbalterreinen. Op basis van deze bevindingen werd bovendien door de bevoegde instanties besloten dat **voor de bouw van de sporthal Rosco eveneens geen archeologisch vooronderzoek noodzakelijk** was.[19]

FOTO 12: LUCHTFOTO VANUIT NOORDWESTELIJKE HOEK VAN HET ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK UITGEVOERD IN 2001 TER HOOGTE VAN DE HUIDIGE VOETBALTERREINEN. HET PROJECTGEBIED BEVINDT ZICH ONGEVEER 200 M VERDER IN ZUIDOOSTELIJKE RICHTING (STAD RONSE).

Ten **zuiden van het projectgebied** vond in augustus 2014 en juli 2015 eveneens een proefsleuvenonderzoek plaats (figuur 31:1). Aanleiding was de geplande herinrichting van de terreinen als parkeerzone met groenzones en daarmee gepaard gaande rioleringswerken en de aanleg van een bufferbekken. Dit onderzoek werd uitgevoerd door SOLVA. De resultaten ervan gaven **evenmin aanleiding tot een vervolgonderzoek**.[20]

Algemeen kan gesteld worden dat, binnen dit onderzochte gebied, de zone die het dichtst aanleunt bij het huidige projectgebied geen noemenswaardige archeologische sporen (meer) bevatte. Het vooronderzoek kon op voldoende wijze aantonen dat bijkomend onderzoek geen meerwaarde zou bieden, ofwel door de afwezigheid van sporen, of door de aanwezigheid van recente verstoringen, of de beperkte bewaringsgraad en samenhang tussen de aangetroffen sporen.

De onderzochte zone gelegen langs de Biest en het verst verwijderd van het onderzoeksgebied, schetst dan weer een beeld zoals dat reeds op andere sites in de regio is vastgesteld. Er is op basis van iconografisch materiaal (Ferraris, Atlas der Buurtwegen) sprake van postmiddeleeuwse (18de – 19de eeuwse) bewoning langs een weg (Biest).

---

[19] Mondelinge informatie Koen De Groote en Jan Moens.

[20] Ronse Leuzesesteenweg, vooronderzoek: conceptrapport.

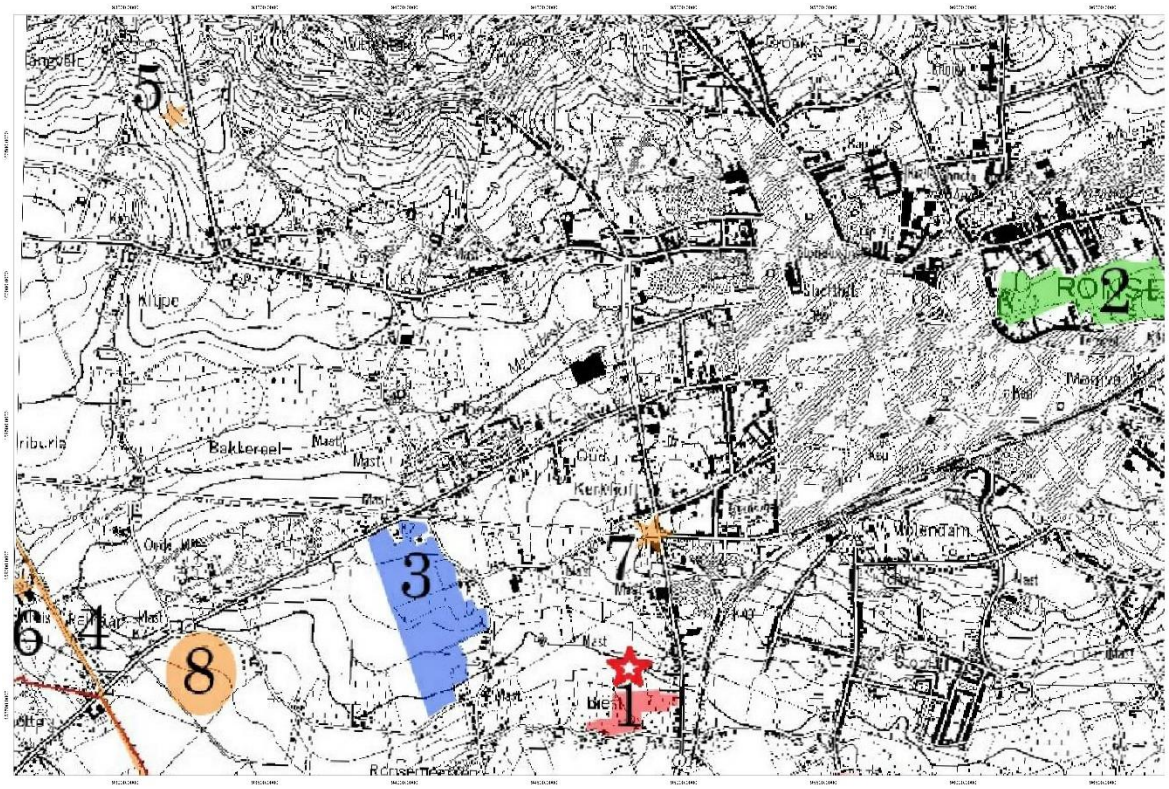

FIGUUR 31: TOPOGRAFISCHE KAART VAN RONSE MET AANDUIDING VAN HET PROJECTGEBIED (RODE STER), HET PROEFSLEUVENONDERZOEK UIT 2014/2015 TEN ZUIDEN VAN HET ONDERZOEKSGEBIED (1), RONSE – DE STADSTUIN (2), RONSE – PONT WEST (3), ROMEINSE BAAN KERKHOVE-BLICQUY (4), PROSPECTIEVONDST OP LANGVELD (5), VROEGMIDDELEEUWSE POEL OP SITE PAILLAERT (6), VOLMIDDELEEUWSE KUIL OP DE SITE RESIDENTIE ROYALE (7) EN DE ARCHEOLOGISCHE SITE ZICHTBAAR VIA LUCHTFOTO (8).

2.6.4. Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

Datering en interpretatie van geomorfologische eenheden van het projectgebied:

Het terrein situeert zich op microniveau op een licht verheven zandleemrug tussen twee beekvalleien: de Molenbeek in het noorden en de Sint-Martensbeek in het zuiden. De sedimenten aan de oppervlakte dateren uit het **laat-glaciaal**, wat met zich meebrengt dat archeologische informatie vanaf het laat-glaciaal, vanaf ongeveer 10.000 jaar geleden, kan aanwezig zijn in het onderzoeksgebied.

In een recent verleden werden voor de ontwikkeling van de volledige sportzone gaandeweg de terreinen van het projectgebied genivelleerd/geherprofileerd (bestemming als voetbalterrein) en nadien als werfzone gebruikt (voor de bouw van de sporthal). Daarna zijn de terreinen bij de omgevingswerken van de sporthal mee als groenzone ingericht.

Datering en interpretatie van de antropogene aanwezigheid in het plangebied:

Wat de periode vóór de 18de eeuw betreft, is er geen informatie voorhanden gezien het ontbreken van historische bronnen.

Voor het gebied tonen historische kaarten sedert het einde van de 18de eeuw een quasi ongewijzigde situatie tot op heden. Het tracé van de Leuzesesteenweg en de Biest bleef zo goed als ongewijzigd en aan de straatzijden zijn verschillende hoeves en woningen gelegen. De achterliggende terreinen, waar ook het projectgebied deel van uitmaakt, is te beschouwen als **ruraal gebied** en maakt geen deel uit van een historische kern.

Op het terrein zelf zijn geen archeologische waarden gekend. Recent proefsleuvenonderzoek van de aanpalende terreinen toonde aan dat er slechts weinig archeologische sporen in de ondergrond bewaard zijn. Het betreft overwegend grachten en greppels, te linken aan de postmiddeleeuwse percelering, zoals weergegeven op de beschikbare historische kaarten. Sporen van bewoning zijn enkel aangetroffen langs de straatzijden (Biest en Leuzesesteenweg). Bovendien zijn de aanwezige sporen eerder fragmentair bewaard.

2.6.5. Gemotiveerde interpretatie van vondsten, vondstcategorieën, sporen, spoorcombinaties, spoorcategorieën, archeologische structuren en activiteitenzones

Niet van toepassing

2.6.6. Verklaring voor het ontbreken van archeologische vondsten, sporen of een archeologische site

Niet van toepassing

2.6.7. Confrontatie van de bevindingen met de resultaten van eerder uitgevoerd onderzoek

Niet van toepassing

2.6.8. Tekstuele synthese

Stad Ronse wenst met een volgende fase te starten bij de uitbouw van het sportcomplex Rosco, met de bouw van een **nieuw zwembad** als westelijke uitbreiding van de bestaande sporthal.

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **stedenbouwkundige vergunningsaanvraag** voor de bouw van het zwembad. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.[21]

Ten behoeve van het bekomen van een bekrachtigde archeologienota is een **bureauonderzoek** uitgevoerd.

Uit dit bureauonderzoek blijkt dat het projectgebied zich sinds de vroegste historische bronnen in een weinig gewijzigd landschap bevindt. Het is minstens sinds het einde van de 18de eeuw een **landelijk gebied**, omgeven door enkele wegen waarlangs bewoning te situeren valt. Deze bewoning is uitsluitend langs de straatzijden te situeren en strekt zich bijgevolg niet uit tot binnen het projectgebied. We hebben hier dan ook niet te maken met een historische kern, maar met een ruraal gebied. De aanwezigheid van oudere (bewonings)sporen valt evenwel niet uit te sluiten.

Het terrein situeert zich op microniveau op een licht verheven zandleemrug tussen twee beekvalleien: de Molenbeek in het noorden en de Sint-Martensbeek in het zuiden.

Het projectgebied beslaat de **resterende terreinen van een gebied dat verder volledig ontwikkeld is en waarvan grote delen reeds archeologisch onderzocht en vrijgegeven zijn (figuur 32)**. In 2006 werd ten oosten van het projectgebied een nieuwe sporthal gebouwd, inclusief omgevingsaanleg (wandelpaden, buitenspeelplein, skatepark, fietsenstalling, basketveld…). Het nieuwe zwembad zal overigens aansluiten op deze sporthal. Aan noordelijke en noordwestelijke zijde vond een grondige nivellering en herprofilering plaats, in functie van de aanleg van enkele voetbalterreinen. Ten westen tenslotte, werd een parking ingericht. Deze ontwikkeling van de omliggende terreinen heeft ongetwijfeld ook voor een gedeeltelijke verstoring van het huidige onderzoeksgebied terrein gezorgd. Dit werd bovendien bevestigd door een **controleboring**.

---

[21] Het uit te voeren archeologisch onderzoek valt onder de toepassing van het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 4 december 2015 en de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2.0 van 1 januari 2017.

Een in 2001 uitgevoerd proefsleuvenonderzoek ten noordwesten van het projectgebied, ter hoogte van de huidige voetbalterreinen, gaf geen aanleiding tot een vervolgonderzoek. Op basis van deze bevindingen werd bovendien door de bevoegde instanties besloten dat voor de bouw van de aanpalende sporthal geen archeologisch vooronderzoek noodzakelijk was.[22]

Op de terreinen gelegen onmiddellijk ten zuiden van het projectgebied, vond dan weer vrij recent een proefsleuvenonderzoek plaats. Dit toonde aan dat deze zone geen noemenswaardige archeologische sporen (meer) bevatte.[23]

FIGUUR 32: SYNTHESEKAART MET AANDUIDING VAN: HET ONDERZOEKSGEBIED (1), BEBOUWING LANGS DE STRATEN BIEST EN LEUZESESTEENWEG (2), VOETBALTERREIN EN AANVERWANTE INRICHTING (3), VOORONDERZOEK UIT 2001 OP DE DRIE VOETBALTERREINEN (4), SPORTCOMPLEX ROSCO INCLUSIEF OMGEVINGSAANLEG (5), ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK UIT 2014-2015 (6) EN PARKING (7) (GOOGLE MAPS, SCHAAL 1/4000).

[22] Mondelinge informatie Koen De Groote en Jan Moens.

[23] Ronse Leuzesesteenweg, vooronderzoek: evaluatienota.

2.7. Evaluatie van de onderzoeksvragen en potentieel op kennisvermeerdering, en de aard en waardering daarvan

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek konden de vooropgestelde onderzoeksvragen beantwoord worden. Hieronder worden deze beantwoord en wordt een inschatting gemaakt van het potentieel op kennisvermeerdering van het projectgebied, wat moet leiden tot de uiteindelijke evaluatie of bijkomend onderzoek noodzakelijk is.

-Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?

Het projectgebied is minstens sinds het einde van de 18de eeuw een **landelijk gebied**, omgeven door enkele wegen waarlangs bewoning te situeren valt. Deze bewoning is uitsluitend langs de straatzijden te situeren en strekt zich bijgevolg niet uit tot binnen het projectgebied. Er is dan ook **geen sprake van een historische kern**. De aanwezigheid van oudere (bewonings)sporen valt evenwel niet uit te sluiten.

In de **onmiddellijke omgeving** van het projectgebied werden reeds **twee archeologische vooronderzoeken** uitgevoerd. Een eerste vond plaats in 2001, ter hoogte van de huidige voetbalterreinen, grenzend aan noordelijke zijde aan het projectgebied. Bij het tweede onderzoek gebeurde de eerste fase in de zomer van 2014 en deze is te situeren net ten zuiden van het projectgebied. Beide onderzoeken brachten **geen noemenswaardige archeologische sporen** aan het licht en gaven dan ook geen aanleiding tot een vervolgonderzoek. Op basis van de resultaten van het vooronderzoek uit 2001 werd bovendien door de bevoegde instanties besloten dat voor de bouw van de sporthal Rosco geen archeologisch vooronderzoek noodzakelijk was.

Het **projectgebied beslaat de resterende terreinen van een omliggend gebied dat verder volledig ontwikkeld is**. Dit heeft ongetwijfeld ook voor een gedeeltelijke verstoring van het terrein gezorgd. Aan noordelijke en noordwestelijke zijde vond immers een nivellering en herprofilering plaats, in functie van de aanleg van enkele voetbal. Aan oostelijke zijde werd in 2006 een nieuwe sporthal gebouwd, inclusief omgevingsaanleg (wandelpaden, buitenspeelplein, skatepark, fietsenstalling, basketveld, …). De westelijke zijde werd dan weer ingericht als parking. Het projectgebied zelf werd opgenomen in de omgevingsaanleg.

Gezien de afwezigheid van archeologisch relevante sporen bij de omliggende vooronderzoeken, is de verwachting dat binnen het projectgebied zelf evenmin archeologische sporen aanwezig zijn, zeker ook gelet op de voorgeschiedenis van het terrein (voetbalveld, werfzone, omgevingsaanleg). Het betreft dus reeds geroerde en verharde terreinen in een sterk ontwikkelde omgeving. Bij eventueel aanwezige archeologische sporen kan dan ook geen verder ruimtelijk inzicht verworven worden.

-Wat is de landschapshistoriek van het terrein?

Het terrein situeert zich op microniveau op een lichte verhevenheid tussen twee beekvalleien: de Molenbeek in het noorden en de Sint-Martensbeek in het zuiden. De sedimenten aan de oppervlakte dateren uit het **laat-glaciaal**, wat met zich meebrengt dat archeologische informatie vanaf het laat-glaciaal, vanaf ongeveer 10.000 jaar geleden, kan aanwezig zijn in het onderzoeksgebied.

Vandaag de dag helt het terrein af in zuidwestelijke richting. De hoogtemodellen (en luchtfoto's) tonen echter aan dat er reeds **verschillende bodemwijzingen zijn gebeurd in een recent verleden**. Naar aanleiding van de bouw van sporthal Rosco, de inrichting van verschillende voetbalterreinen, de aanleg van een parking en de bijhorende omgevingsaanleg van de omliggende terreinen, vonden immers ingrijpende afgravingen en nivelleringen plaats. Vóór de bouw van de sporthal Rosco was op het projectgebied tevens een voetbalterrein gelegen. Deze ingrepen hebben voor een grondige verstoring van het bodemarchief gezorgd, waarvan het projectgebied zelf ongetwijfeld niet gespaard zal gebleven zijn.

-*Welke gebruiksevolutie kende het terrein?*

Wat de periode vóór de 18de eeuw betreft, is er geen informatie voorhanden gezien het ontbreken van historische bronnen.

Het projectgebied bevindt zich sinds de vroegste historische bronnen in een weinig gewijzigd landschap. Het is minstens sinds het einde van de 18de eeuw een **landelijk gebied**, omgeven door enkele wegen waarlangs bewoning te situeren valt. Aan het einde van de 20ste eeuw wordt een deel van het terrein ingenomen door een voetbalveld. Vanaf 2003 krijgen we dan de verdere uitbouw van de terreinen tot sportcomplex, met de bouw van een sporthal, de aanleg van enkele voetbalterreinen, een skatepark, een buitenspeeltuin, een parking, enz... Het projectgebied omvat sindsdien enkele paden die de sporthal verbinden met de nabijgelegen parking. Voor de rest is het projectgebied bedekt met gras.

-*Wat is de impact van de geplande werken?*

Door de geplande werken zal er een **aanzienlijke en in sommige delen quasi maximale verstoring van de bodem** van het projectgebied zal plaatsvinden. Over het volledige projectgebied is een **grote bouwput** voorzien met een diepte van 30 tot 55 cm onder het huidige loopniveau en een maximale oppervlakte van 3725 m² en minimale oppervlakte van 3097 m². Binnen deze bouwput bevindt zich een tweede, **kleinere bouwput** (met het eigenlijke zwembad), met een diepte variërend van 2,5 m tot 5,5 m onder het huidige loopniveau en een oppervlakte van 1337 m². Het ontwerp voorziet tevens in **funderingspalen** om de structuur te ondersteunen. In totaal betreft het 191 palen met een diameter van 60 cm. Deze zullen voor een plaatselijke verstoring van de bodem zorgen.

-*Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?*

Archeologische sporen *in situ* zijn binnen het gabarit van de geplande werken nauwelijks te verwachten:

- Het gebied maakt **geen deel uit van een historische kern**. Het is minstens sinds het einde van de 18de eeuw een **landelijk gebied**, omgeven door enkele wegen waarlangs bewoning te situeren valt. Deze bewoning is uitsluitend langs de straatzijden (Biest, Leuzesesteenweg) te situeren en strekt zich bijgevolg niet uit tot binnen het projectgebied. Dit is grotendeels **bevestigd door twee archeologische vooronderzoeken** op grote delen rond het projectgebied (zie verder).

- De aanwezigheid van oudere (bewonings)sporen valt niet uit te sluiten. In de onmiddellijke omgeving van het projectgebied werden echter reeds **twee archeologische vooronderzoeken** uitgevoerd waarbij ten opzichte van het huidige projectgebied relatief grote delen zijn onderzocht door middel van proefsleuven. Een eerste vond plaats in 2001, ter hoogte van de huidige voetbalterreinen, aan noordelijke zijde aan het projectgebied. Het tweede onderzoek (2014-2015) is te situeren net ten zuiden van het projectgebied. Beide brachten geen noemenswaardige archeologische sporen aan het licht en gaven dan ook **geen aanleiding tot een vervolgonderzoek**. Op basis van deze resultaten kan verondersteld worden dat de mogelijke aanwezigheid van een archeologische site binnen het projectgebied klein is.

- Indien er toch sporen aanwezig zouden zijn, ligt de interpretatie ervan in een **ruimtelijke context** echter moeilijk, gezien de ligging van het projectgebied. Het beslaat immers de (relatief kleine) **resterende terreinen van een gebied dat verder volledig ontwikkeld is**. Bovendien zullen de bouw van de sporthal Rosco, de voetbalterreinen, de parking en de algehele omgevingsaanleg een aanzienlijke impact gehad hebben op het projectgebied, dat op die moment deel uitmaakte van de werfzone.

- Het projectgebied is in het verleden al gedeeltelijk verstoord door een nivellering en herprofilering van de terreinen aan noordelijke zijde enerzijds, en door de bouw van de sporthal Rosco aan oostelijke zijde anderzijds. Bovendien was er vóór de aanpalende sporthal binnen het projectgebied een voetbalterrein aanwezig. Dat de **bodemopbouw niet of slecht bewaard is binnen het projectgebied** is bovendien bevestigd door een controleboring. Deze gegevens sluiten aan bij de vastgestelde bodemopbouw in het net ten zuiden uitgevoerd proefsleuvenonderzoek (en de aanwezigheid van een voetbalterrein).

Indien er toch archeologische sporen binnen het projectgebied aanwezig zouden zijn, wat weinig waarschijnlijk is, zal de interpretatie ervan echter moeilijk zijn, gezien het beperkte ruimtelijke inzicht dat het projectgebied nog kan verschaffen. **Het betreft immers een restzone van een gebied dat reeds volledig ingericht is en waarvan bovendien reeds grote delen archeologisch zijn onderzocht zonder relevante resultaten**.

Het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventuele site is derhalve zéér gering.

-*Wat is de aard en waardering van het kennispotentieel?*

Niet van toepassing gelet op voorgaande, er is *de facto* geen wetenschappelijk kennispotentieel.

-*Is er verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?*

Alle bovenstaande **onderzoeksvragen** konden op basis van het bureauonderzoek **voldoende beantwoord** worden. Het wetenschappelijk onderzoekspotentieel, als er al sporen zouden aangetroffen worden binnen het gabarit van de werken, is zéér gering. Bijkomend vooronderzoek zal geen nieuwe inzichten brengen en is derhalve niet relevant.

Om deze redenen wordt in het kader van de stedenbouwkundige vergunning **geen verder archeologisch (voor)onderzoek** op het terrein geadviseerd. Dit advies stelt noch de initiatiefnemer, noch zijn (onder)aannemers vrij van de in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 bedoelde meldingsplicht.

-Opgave van de onderzoeksvragen die moeten beantwoord worden om het aanwezige potentieel te exploiteren

Niet van toepassing

-Kaart met afbakening van zones waar al dan niet archeologisch erfgoed vastgesteld of verwacht wordt

Op de **synthesekaart (figuur 32)** is duidelijk dat het onderzoeksgebied gelegen is binnen een nagenoeg volledig ontwikkeld gebied. Eerder uitgevoerd archeologisch onderzoek in dit gebied toonde bovendien reeds aan dat er geen relevante sporen in het gebied te verwachten zijn.

2.8. Beschrijving van de kaders waarbinnen het potentieel op kennisvermeerdering geëxploiteerd moet worden

Niet van toepassing

2.11. Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Hoevegebouwen, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/28488 (geraadpleegd op 13 december 2016).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Hoeve gesloten type, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/28489 (geraadpleegd op 13 december 2016).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Stadswoningen in Art Deco-stijl, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/28815 (geraadpleegd op 13 december 2016).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Woonhuis, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/28816 (geraadpleegd op 13 december 2016).

Deconinck J. 1962: Villa Romaine à Russeignies (prov. Hainaut), *Archéologie, Publication du Cercle de Recherches Préhitoriques du Renaisis*, t. III, 1961-62, 4.

De Mulder G., Deschieter J. & De Clercq W. 2002: Sporen van landgebruik te Ronse/Paillaertstraat - van de Middeleeuwen tot heden, *VOBOV-Info* 56, 28-32.

Devos E. 2008: De stedelijke ontwikkeling van Ronse tot circa 1800, met enkele latere uitlopers, *Annalen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde 57*.

Pede R., Clement C., De Cleer S., Guillaume V. & Cherretté B. 2013: *Ronse De stadstuin. Archeologisch onderzoek*, SOLVA Archeologie rapport 20.

Sevenant M., Menschaert J., Couvreur M., Ronse A., Antrop M., Geypens M., Hermy M. & De Blust G. 2002: *Ecodistricten: Ruimtelijke eenheden voor gebiedsgericht milieubeleid in Vlaanderen. Deelrapport II: Afbakening van ecodistricten en ecoregio's: Verklarende teksten*.

Geraadpleegde websites (raadpleging 12-15/12/2016):

- https://www.dov.vlaanderen.be
- https://www.geopunt.be
- https://inventaris.onroerenderfgoed.be
- https://id.erfgoed.net
- https://geo.onroerenderfgoed.be
- https://googlemaps
- http://www.gisoost.be

3. Bijlagen

3.1. Plannen- of figurenlijst

figuur	onderwerp (projectcode: 2016L179)	aanmaakschaal	aanmaakwijze	datum
1	Uittreksel van het kadastraal plan met de situering van het onderzoeksgebied	1 op 1	digitaal	15-02-2017
2	Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied	1 op 1	digitaal	15-02-2017
3	Schematische voorstelling van de bouwputten	1 op 1	digitaal	23-06-2017
4	Typeprofiel funderingsopbouw op niveau gelijkvloers	1 op 1	analoog	23-06-2017
5	Typeprofiel funderingsopbouw op niveau kelder	1 op 1	analoog	23-06-2017
6	Ontwerpplan Zwembad kelder	1 op 1	digitaal	24-01-2017
7	Ontwerpplan zwembad gelijkvloers	1 op 1	digitaal	21-11-2016
8	Ontwerpplan zwembad verdiep	1 op 1	digitaal	24-01-2017
9	Doorsnedes zwembad	1 op 1	digitaal	24-01-2017
10	Ontwerpplan zwembad zuid- en westgevel	1 op 1	digitaal	24-01-2017
11	Ontwerpplan kelderniveau met nutsleidingen en buffer- en waterputten	1 op 1	digitaal	23-06-2017
12	Situering van Ronse op de bodemkaart	1 op 1	digitaal	15-02-2017
13	Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied	1 op 1	digitaal	15-02-2017
14	Het gewestplan met de positie van het desbetreffende terrein	1 op 1	digitaal	15-02-2017
15	De quartair geologische profieltypekaart	1 op 1	digitaal	01-02-2017
16	De tertiair geologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied	1 op 1	digitaal	01-02-2017
17	Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied	1 op 1	digitaal	15-02-2017
18	Digitaal hoogtemodel van de omgeving	1 op 1	digitaal	01-02-2017
19	Digitaal hoogtemodel van het terrein	1 op 1	digitaal	21-06-2017
20	Hoogteprofiel van het terrein: noord-zuid	1 op 1	digitaal	15-02-2017
21	Hoogteprofiel van het terrein: west-oost	1 op 1	digitaal	15-02-2017
22	De bodemtypekaart met de positie van het desbetreffende projectgebied	1 op 1	digitaal	16-02-2017

23	Bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied	1 op 1	digitaal	16-02-2017
24	Potentiële bodemerosiekaart van het perceel	1 op 1	digitaal	16-02-2017
25	Locatie boringen DOV	1 op 1	digitaal	18-05-2017
26	De Ferrariskaart (1771-1778) met aanduiding van het onderzoeksgebied	1 op 1	digitaal	16-02-2017
27	Afbakening van het onderzoeksgebied op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1841)	1 op 1	digitaal	16-02-2017
28	Detail van het kadasterplan van Popp (1842-1879) met afbakening van het onderzoeksgebied	1 op 1	digitaal	16-02-2017
29	Detail van Vandermaelenkaart uit 1846-1854 met aanduiding van het onderzoeksgebied.	1 op 1	digitaal	16-02-2017
30	Uittreksel uit de CAI met de gekende sites in de nabijheid van het projectgebied	1 op 1	digitaal	16-02-2017
31	Topografische kaart van Ronse met aanduiding van het projectgebied	1 op 1	digitaal	Onbekend
32	Synthesekaart	1 op 1	digitaal	23-06-2017

3.2. Fotolijst

Foto	onderwerp (projectcode: 2016L179)	type foto	vervaardiging	datum
1	Luchtopname van het onderzoeksgebied	luchtfoto	digitaal	15-02-2017
2	Foto van de bestaande situatie	huidige toestand	digitaal	24-07-2016
3	Locatie boringen SOLVA	luchtfoto	digitaal	11-05-2017
4	Boorprofiel boring 1	luchtfoto	digitaal	5-05-2017
5	Locatie van het projectgebied ten opzichte van proefsleuf 10 van het vooronderzoek uit 2014-2015, aangeduid op orthofoto	luchtfoto	digitaal	15-02-2017
6	Profiel 2 in proefsleuf 10	foto	digitaal	2014
7	Gevelaanzicht stadswoning in Art Deco-stijl, Leuzesesteenweg 203-205	huidige toestand	digitaal	onbekend
8	Orthofoto 1971 met aanduiding van het projectgebied	foto	digitaal	16-02-2017
9	Orthofoto 2000-2003 met aanduiding van het projectgebied	foto	digitaal	16-02-2017
10	Orthofoto 2005-2007 met aanduiding van het projectgebied	foto	digitaal	16-02-2017

11	Luchtfoto van het archeologisch vooronderzoek uitgevoerd in 2001 ter hoogte van de huidige voetbalterreinen	foto	digitaal	onbekend
12	Luchtfoto vanuit noordwestelijke hoek van het archeologisch vooronderzoek uitgevoerd in 2001 ter hoogte van de huidige voetbalterreinen.	luchtfoto	digitaal	onbekend

3.3. Lijst van de bijlagen

projectcode	**2016L179**
plannummer	**1**
type plan	Ontwerpplan
onderwerp plan	Kelder
aanmaakschaal	1/100
aanmaakwijze	digitaal
datum	24-01-2017
plannummer	**2**
type plan	Ontwerpplan
onderwerp plan	Gelijkvloers
aanmaakschaal	1/100
aanmaakwijze	digitaal
datum	21-11-2016
plannummer	**3**
type plan	Ontwerpplan
onderwerp plan	Verdiep/dakplan
aanmaakschaal	1/100
aanmaakwijze	digitaal

datum	24-01-2017
plannummer	**4**
type plan	Ontwerpplan
onderwerp plan	Doorsnedes
aanmaakschaal	1/100
aanmaakwijze	digitaal
datum	24-01-2017
plannummer	**5**
type plan	Ontwerpplan
onderwerp plan	Noord- en oostgevel
aanmaakschaal	1/100
aanmaakwijze	digitaal
datum	24-01-2017
plannummer	**6**
type plan	Ontwerpplan
onderwerp plan	Zuid- en westgevel
aanmaakschaal	1/100
aanmaakwijze	digitaal
datum	24-01-2017
plannummer	**7**
type plan	Ontwerpplan
onderwerp plan	Bufferniveau en rioleringsplan
aanmaakschaal	1/100

aanmaakwijze	digitaal
datum	23-06-2017
plannummer	**8**
type plan	Ontwerpplan
onderwerp plan	Typeprofiel funderingen
aanmaakschaal	1/100
aanmaakwijze	digitaal
datum	23-06-2017
Boorlijst	**9**
aanmaakwijze	digitaal
datum	5-05-2017